

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

In quibusdam exemplaribus hoc quasi supplementum libri octavi reperitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

A

Τὸ ὡς λέει ἐν ἑσῶν ἀντιγράφοις ἐν τῷ ἐν δέω λόγῳ.

In quibusdam exemplaribus hoc quasi supplementum libri octavi reperitur.

Αλλ' ὁ μὲν τῆς γραφῆς αἰπεῖ μέγα τὴν
 τοιαύτην ὁμολογίαν, ἀντίκα καὶ σὺν αἰσ
 μακρὸν τῶν ἀληθῶν ἀπαλαθεῖς, μέγα
 λάττει τὸν βίον. τῆτον δὲ λόγῳ ἔχει πρῶτον
 αἰπὴν τῆς τῆ διωγμῆ κατασῆναι συμφο
 ρᾶς. ἐπὶ πάλαι πρὸ τῆς τῶν λοιπῶν βασι
 λέων κινήσεως, τὰς ἐν στρατείαις χριστιανὰς, καὶ
 πρῶτας γε αἰπάντων τὰς ἐπὶ τῆ ἰδίᾳ οἴκῃ
 ἀπαρτερεῖν ἐκβεβιασμένον. καὶ τὰς μὲν τῆς
 ἐσθλιωτικῆς ἀξίας ἀποκινῶσα, τὰς δὲ ἀπρό
 τάλα καθυβρίζοντα. ἢ δὴ ἢ ἢ θάνατον ἐτέρους
 ἐπαρτῶντα. καὶ τῆρα τὸν γε τῆς βασι
 λείας κοινῶς ἐπὶ τὸν κατὰ πάντων ἀνακει
 κνῶτα διωγμὸν ὡς καὶ αὐτῶν ὄκα ἀξίον τὸ τῆ
 βίβλ' ἐπεὶ ἀφ' ἑαυτῶν σιωπῆ. τῆ δὲ ἑσῶν οὖν
 τῆ κατὰ πάντων διειληχῶτον δόχην, οἱ μὲν
 χροῖα καὶ τιμὴ προσηγόμενοι. ἔδ' ὅλοις δυοῖν
 ἐπέσιν ἑπιχρησάμενοι τῷ διωγμῷ, μετῆσαν
 τῆ βασιλείας, ἢ καὶ πρὸ τῶν ἡμῶν δεδῆλω
 ται καὶ δὴ τὸν ἐπίλοιπον τῆ βίβλ' χρόνον δη
 μῶδες καὶ ἰδιωτικῶ πρόπα διαγρόμενοι, τὴν
 τοιαύτην τῆ ζωῆς εἰλήχασιν. ὁ μὲν ἡμῶν τε καὶ
 χροῖα τῶν πτωχῶν ἡξιομένους, μακρὰ καὶ ἑπι
 λυποτάτη τῆ τῆ σωματικῆ ἀσθενεία διερ
 γασθεῖς. ὁ δὲ τὰ δεύτερα αὐτῆ φέρων, ἀγχο
 ρητὴν ζωὴν ἀπορρήξας. κατὰ ἑσῶν δαιμονίαν
 προσημείωσιν τῆτο παθῶν, διὰ πλείστας αὐ
 τῶ τετολημμένας ραδιουργίας. τῶν δὲ μὲν
 τῆτες. ὁ μὲν ὑσαθεῖς, ὃν καὶ δόχην τῆ παν
 τὸς ἐφαμεν γεγονέναι διωγμῆ, τοιαύτα οἶα
 καὶ προδεδηλωκαμεν πέπονθεν. ὁ δὲ τῆτον
 προαγῶν χρηστότατος καὶ ἠπιώτατος βασιλεὺς
 Κωνσταντῖνος, ἐπαξίως τῆς ἡγεμονίας τὸν ἀ
 παντὰ δόχῆς διατελέσας χρόνον. ἀλλὰ καὶ
 τὰλλα τοῖς πᾶσι δεξιώτατον καὶ εὐεργετικώ
 τaton ἀφ' ἑσῶν ἑαυτῶν, ἀτάς καὶ τῆ κατ'
 ἡμῶν πολεμῆ ἐξω γρόμενος, καὶ τὰς ὑπὸ
 αὐτὸν θεοσεβεῖς, ἀελαθεῖς καὶ ἀνεπηρέεσας
 διαφυλάξας καὶ μὴ τε τὰς οἴκας τῶν ἐκ
 κλισίων καβελῶν, μὴ δ' ἑτεροῦντι μηδ' ὅλως
 κατ' ἡμῶν ἐπικανερῆσας. τὴν δὲ εὐδαιμον
 καὶ χροῖα μακάριον ὄντως κατέληφε τῆ βίου.
 μόνος ἐπὶ τῆς αὐτῆ βασιλείας εὐμενῶς, καὶ

Verum auctor hujus edicti post hu
 jusmodi confessionem continuo
 vita simul ac doloribus liberatus est.
 Hunc primum miseranda illius perfe
 cutionis auctorem fuisse ferunt: quippe
 qui diu ante reliquos Imperatores,
 Christianos qui in exercitu militabant,
 ac praesertim eos qui in palatio suo ver
 sabantur, per vim abducere a religione
 sua conatus sit: & alios quidem ab ho
 nore militiae removerit, alios vero omni
 contumeliae genere affecerit: quosdam
 etiam morte multavit: tandem denique
 collegas suos & Imperii consortes ad
 omnes ubique Christianos persequen
 dos impulerit. Sed & cujusmodi vitae
 exitus istis contigerit, nefas arbitror
 praeterire. Cum ergo quatuor Princi
 pes Imperium Romanum inter se par
 titi essent: duo quidem ex illis tum eta
 te tum honoris praerogativa potiores,
 nondum completo biennio post in
 choatam persecutionem, Imperio ces
 serunt, quemadmodum a nobis supe
 rius declaratum est. Cumque reliquum
 vitae tempus privato ac plebejo habitu
 transgressissent, hujusmodi exitum sorti
 ti sunt. Alter quidem qui & aetatis &
 honoris privilegio reliquos omnes an
 tecesserat, diuturno ac molestissimo
 morbo confectus. Alter qui secundus
 ab eo fuerat, laqueo vitam abruptit: ju
 xta quoddam demonum vaticinium,
 hujusmodi supplicio merito affectus
 ob quamplurima quae admiserat scele
 ra. Ex duobus autem reliquis, postre
 mus quidem quem totius persecutio
 nis ducem atque auctorem fuisse re
 tulimus, ejusmodi dolores pertulit
 quos supra commemoravi. Ille vero
 qui gradu eum precedebat, benignis
 simus & clementissimus Imperator
 Constantius: Qui toto Imperii sui
 tempore ita se gesserat, prout Impera
 torem decebat: & qui tum erga reli
 quos omnes humanissimum se ac bene
 ficentissimum praestiterat, tum persecu
 tionis adversus nos concitatae expers
 omnino fuerat, & cultores Dei sub
 ipsius Imperio degentes ab omni no
 xa & injuria immunes servaverat: ac
 neque Ecclesiarum aedificia subverte
 rat, nec novi quidquam adversus nos
 statuerat: felicem & revera beatissi
 mum.

R r iij

DIOCLETIANUS.

ὁ κεν ἐν ἐλορήματι φθεγγόμενος τῶν ἐπεροσίων ἀνδρῶν ἀνλικατὴν κεφαλὴν διπολέμεναι, τὸ παυλικὸν εἰπὼν ἐκείνο, ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ, εἰς κοίρανος ἐσω, εἰς βασιλεὺς Δεσπῆ μινός ἀγδὸν, περὶ ἐπὶ αἰδῶν Γενίων λέγοι, ἀν τῶν Ρωμαίοις, ἡμέρα τετράδι Καβάτα, τετοπῶτον ἐπὶ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ἀπετέλεσθη σημεῖον. Ἡ δὲ τῆτο ἐπὶ τῆς πόλεως πλείστοι ὄλοι τῶν ἐπιχωρίων ἐκκλησιῶν ἀεζοντες, δεναῖς αἰκίαις προθύμως διαβλήσασαι, μεγάλων ἀγῶνων ἰστορίαν τοῖς ἐνορῶτων ἐνεδείξαντο ἄλλοι δὲ ὑποδείλιας τὴν ὑσχὴν προναρχήσαντες, προχίρως ἔτως δὲ πῶτον ἐξήπατησαν προσβολῆς τῶν ἰλοιπῶν ἕκαστος, εἶδη διάφορα βασάνων δήλαστον. τοτὲ μὲν μάστιγι ἀνηριθμοῖς, τοτὲ δὲ ἐρεδῶσεν, καὶ ἀξάνσεν τῶν πλδρῶν, δεσμοῖς τε ἀνυπομονητοῖς, ὑφ' ὧν τισὶ καὶ παρεθῆκα σιωπῆ τὰς χεῖρας ὁμῶς δ' ὄν ἔφερον τὸ δπόσαν ἀκολούθως τοῖς δπαρρήτοῖς κριμασι θῶτα τέλ. ὁ μὲν γὰρ ἑτέρων καλεχόντων αὐτὸ τὴν χεῖρα, καὶ τῶ βωμῶ προσαγόντων, τὴν τε μαρτυρίαν καὶ ἐναγῆ θυσιαν κατὰ τῆς δεξιᾶς ἐπιρριπέντων, ὡς ἀν τεθυκῶς ἀπηλλάθητο ὁ ἰμὴ δ' ὄλος ἐφαφάρμ. εἰρηκότων δ' ἑτέρων ὅτι τεθυκοῖ, σιωπήσας ἀπῆει. ἀλλ' ἡ μὲν ἀνὴρ αἰεθρῶν, ὡς ἀν ἡδὴ νεκρὸς ἐρρίπτετο, καὶ ἀνέτο γὰρ τῶν δεσμῶν, ἐν τεθυκόσῳ αὐτοῖς λελοσθιμέν. ὁ δὲ βοῶν καὶ μαρτυρομένη ὅτι μὴ πειθῶλο, καὶ ἀ σόμαλ παιομενος, πλδρῶν χεῖρα τε τῶν ἰπὶ τῆτω τέλα μὲνων καὶ ἀπαγῶμεν, μὲν βίας ἐξωθεῖτο καὶ εἰμὴ τεθυκῶς ἦν. ἔτως ἐκπαυλὸς τὸ δοκεῖν ἰνυκέναι, αὐτοῖς πᾶσι πολλὰ ὑπῆρχεν. ἐκ δὲ ὄν τῶν τῶσάτων, μόνον τῶ τῶν ἀγίων μαρτύρων καὶ ἐξωθήσων σεφάνε, Ἀλφειὸς καὶ Ζαχαρίας οἱ μὲν μάστιγας καὶ ξεσμῶς, δεσμά τε χαλεπά καὶ τὰς ἐπὶ τῆτοις ἀλγῆ δόνας, ἑτέρας τε διαφορὰς ἐξείασεις, νυχθήμερον ὑποτέσσαρα τῶ καλασθεῖον ξύλα κενήματα τῶσ πῶσας ἀπῶ ἀθέλιες, Δίε μινὸς ἐπιπαυδεκάμ. αὐτὴ πᾶσι Ρωμαίοις ἡ πᾶσι δεκαπέντε Καλανδῶν Δεκεμβρίου, μόνον ἕνα Θεὸν καὶ μόνον Χεῖρον βασιλέα Ἰησοῦν ὁμολογίσαντες, ὡς τι βλασφημον φθεγγόμενοι, ὁμοίως τῶ πᾶσι τῶ μαρτυρετὰς κεφαλὰς ἀπέμῆθησαν.

A quendam ex Homericō carmine prolocutus, quæ illis minimè ardebat, *Haud bonares domini plures: herus unicus esto,*

Rex unus.

illicō capite truncatur die octavo mensis Desii, hoc est, ut Romani dicunt, ante diem septimum idus Junias, quarta feria hebdomadis. Hoc primum apud Cæsaream Palæstine martyrium perpetratum est. Post hoc verò in eadem urbe quam plurimi Ecclesiarū illius provincie Antistites gravissima supplicia alacri animo perpeffi, illustrium certaminum spectacula exhibuerunt. Alii verò non pauci pre ignavia fracti animis ac debilitati, primo statim impetu conciderunt. Ex reliquis varia quisq; tormentorum genera expertus est. Hic flagris concisus: ille intolerabilibus tormentis & unguis excruciat, & vinculis oppressus; adeo ut quibusdam manus laxata nervorum compage resolutæ sint. Singuli tamen quæcumq; ipsis juxta arcanum Dei judicium eveniebant, fortiter tulere. Alius enim, cum quidam manus ejus apprehendissent, ipsumque ad aram adduxissent, & abominandum ac scelestum sacrificium dextræ ipsius injecissent, quasi sacrificasset dimittebatur. Alius cum ne summis quidem digitis thus attigisset, nonnullis tantum affirmantibus eum sacrificasse, silentio abscedebat. Hic semivivus correptus ac sublimis elatus, projiciebatur ut mortuus, & vinculis absolvebatur, cõputatus inter eos qui sacrificaverant. Ille vociferans atq; contestans se his quæ jubebantur minimè assentiri; pugnis ore contuso, plurimis ad hoc constitutis illum tacere cogentibus, per vim extrudebatur, tametsi haudquaquam sacrificasset. Adeò mani apud eos æstimabatur, si vel viderentur effecisse id quod voluerant. Ex istis igitur qui tor numero erāt, foli Alpheus & Zacchæus martyrii coronam adepti sunt. Qui post flagella & unguas, post acerbissima vincula & dolores in iis exantlatos; post alia omnis generis tormēta, cum viginti quatuor horarum spatio pedes in nervo ad quatuor usq; puncta distentos habuissent, unum Deum, unumque Regem ac Dominum Jesum Christum confessi; perinde ac si impiū quidpiam locuti essent, eodem quo primus ille martyr Procopius supplicii genere, abscissis capitib' interiēre, die septimo decimo mensis Dii, quod est apud Romanos ante diem xv. Cal. Decembris.

CAPUT III.

De Timotheo, Agapio, Thecla & aliis octo martyribus.

Δευτέρη δ' ἔτος διαλαβόντος, κ' δ' ἡ σφο-
 δότερον Ἰπταθέντος ἔ' κατ' ἡμῶν πο-
 λέως, τῆς ἐπαρχίας ἡγεμῶν τῶν κατὰ Οὐρ-
 βανῆ, γραμματῶν τέτρω πρῶτον βασιλικῶν
 πεφοιτηκῶτων, ἐν οἷς καθολικῶν πρῶτος ἀμα-
 πάνας πανδημῆς τῆς κ' πόλιν δύνει τε καὶ
 πᾶσι τοῖς εἰδωλοῖς ἐκελεύετο, Τιμόθεο
 ἐν Γάζῃ πόλει τῆς Παλαιστίνης μερίας ἀνα-
 γὰς βασάνους. ἐπὶ πάσαις λεπιδὶ καὶ μαλθα-
 κῶν πυρὶ ὡσαυδοθείς, δοκιμὴν γησιωτάτῳ
 τῆς πρὶ τὸ θεῖον γησιωτάτης ἐυσέβειας δια-
 τῆς πρὸς πάντα ὑπομονῆς ὡσαυχῶν, τὸν τῷ
 ἱερογόνῳ τῆς θεοσεβείας ἀθλητῶν ἐξέφανον
 ἀπὸ τῆς γὰρ τέτρω δ' ἅμα γησιωτάτῳ ἐν-
 τασσιν ἐπὶ εἰζάμφοροι Ἀγάπιος καὶ ἡ κατ'
 ἡμᾶς Θέκλα, θηρίοις εἰς βορρῆν καλεδικῶδη-
 σαν, τὰ Ἰπταθέντος τῆς ἰδῶν ὅσα ἐταύμασεν,
 ἢ καὶ ἀκοῆ μαθῶν ὅσα ἐξέπλάγη; πανδημον
 γὰρ τοῖς τῷ ἔθῳ ἑορτῶν καὶ συνήθεις θείας
 ἀρότων. καὶ τῷ ἄλλως αὐτοῖς ἀπεδαζομέ-
 νων, καὶ τῆς δὲ τῶν θηρίοις καὶ ἀκροθιέας, πο-
 λὸς ἢ ὁ λόγος ἐπὶ εἰζάμφορῶν ἀγῶνα. ἀνέξ-
 σης δὲ τὰ ἄπειρα ἔσσης ὡσαυ πᾶσι τῆς φή-
 μης, νεανία τὸν δειθμὸν ἐξ. ὡν ὁ μὲν Ποντικός
 τὸ γένος ὡν ὄνομα Τιμόλαος ὁ δ' ἐν Τρι-
 πόλει τῆς Φοινίκης, Διονύσιος ἐκαλεῖτο. ἑ-
 τερος δ' αὐτῶν τῆς ἐν Διοσπόλει παρρησίας
 ὑποδίακονος, Ρωμύλος καὶ τέτρω πρῶτος ἑρση-
 γορία. δύο τε ἐπὶ τέτοις Αἰγύπτιοι, Πάσις καὶ
 Ἀλέξανδρος. καὶ ἄλλοι τέτρω σωνῶν μὲν
 Ἀλέξανδρος τῷ ἀπὸ Γάζης. ἐπὶ τὸ κωπηγέ-
 σιον ὡν ἀνέβαιναι μέλλοντι τὰ Οὐρβανῶν, ἐν δὲ ἡ-
 σαίης πρῶτον τὰς αὐτῶν χείρας, ὡς ἀντὶ τὴν
 ἀγανσημνείαν πρὶ τὸ μαρτυρεῖον ὡσαυ μί-
 αν, ὁμομαίῳ ὡσαυ σισί, χριστιανῶν σφᾶς ὁμο-
 λογῶντες. διὰ τε τῆς πρὸς πάντα τὰ δευρῶ
 ὡσαυ ἄξως, ὅτι μὴ ἢ τὰς τῶν θηρίων ἐπιβο-
 λὰς οἱ τῶν εἰς τὸν τῶν ὄλων Θεὸν ἐυσέβειαν
 ἀνχῆτες καλεπήχασιν, ἐπὶ δευρῶ μὲν. ἀν-
 τὶ μὲν εἰς ἔτι τῶν τυχεῶν καὶ ἀπληξῶν ἀν-
 τὸν τε τὸν ἀρχόντα καὶ τῆς ἀμφ' αὐτὸν κα-
 ταστάσις, δεσμοθήριον καὶ εἰργασίαν.
 μετ' ἑπολλὰς ἢ ἡμέρας δύνει αὐτοῖς

Secundo dehinc anno, cum perse-
 cutiois adversus nos furor vehe-
 mentius incaluisse, Urbano tunc pro-
 vinciam regente, primum Imperato-
 ris missæ sunt literæ, quibus generali
 præcepto jubebatur ut omnes ubique
 locorum ac gentium, publice idolis sa-
 crificia ac libationes offerrent. Quo
 tempore Timotheus apud Gazam ur-
 bem Palæstinæ innumera perpeffus tor-
 menta, tandem tenui ac lento igne con-
 sumptus; cum sinceræ erga Deum pie-
 tatis luculentissimum specimen edidisset,
 constanti in omnibus tolerantia,
 coronam martyrii reportavit. Aga-
 pius quoque & Thecla præca illi co-
 gnominis, cum unâ cum suprascripto
 Timotheo ingentem animi constan-
 tiam ostendissent, damnati sunt ad be-
 stias. Ea verò quæ postea subsecuta sunt,
 quis tandem non admiratus est cum vi-
 deret, aut stupore non percussus est
 cum auditu acciperet? Nam cum Gen-
 tiles publicam solemnitatem & con-
 sueta spectacula celebrarent, ingens
 omnium rumor erat, præter ceteros
 quos illi maximo favore prosequen-
 tur, etiam Christianos illos qui nuper
 damnati fuerant, cum bestiis pugnatu-
 ros. Cumq; hujus rei fama passim apud
 omnes increbresceret, adolescentes
 numero sex, quorum unus natione
 Ponticus Timolaus vocabatur; alter
 Tripoli Phænices urbe oriundus erat,
 Dionysius nomine; tertius Diospoli-
 tanæ Ecclesiæ Subdiaconus Romulus
 dicebatur; post hos Ægyptii duo Pau-
 sis & Alexander; postremo alter priori
 illi cognominis Alexander Gaza oriun-
 dus: Hi, inquam, omnes colligatis
 prius manibus, ut se ad subeundum
 martyrium promptos ac paratos osten-
 derent, contento cursu ad Urbanum
 qui tunc forte ad amphitheatrum profi-
 ciscebatur, advolarunt: se Christianos
 esse confitentes, palamque omnibus
 facientes præ fiducia animi adversus
 cuncta discrimina confirmati, eos qui
 veri Dei cultum profitentur, ne bestia-
 rum quidem incurfus formidare. Ac
 protinus quidē cum & Præsidem ipsum
 & eos qui adstant non mediocri ad-
 miratione percussissent, custodia man-
 cipati sunt. Paucis autem post diebus,
 Si

cum alii duo ipsi accensiti essent, quorum alter Agapius nomine, iam dudum ante illos varia tormenta perpeffus multis confessionibus inclatuerat; alter nomine Dionysius res ipsis ad corporis usum necessarias subministrabat: octo omnes uno eodemque die in urbe Caesarea praecis capitibus interierunt, die vicefima quarta mensis Dyftri, hoc est, ante diem nonum Calendas Apriles. Per idem tempus duo Imperatores, quorum alter primum Imperii gradum, alter secundum ab eo locum obtinebat, deposito imperiali cultu privatum habitum induerunt: & male habere iterum cepit Respublica. Nec multo post disciffo in partes Imperio Romano, bellum inexpiabile inter ipsos Romanos exarsit. Nec discidium ac tumultus qui postea subsecutus est, ante sedari potuit, quam per univrsam orbem Romanum pax Christianis reddita esset. Nam simulatque ea pax quasi lux quadam post obscurae ac tenebrose noctis caliginem cunctis affulsit, confestim Respublica Romana in pristinam stabilitatem & concordiam ac quietem iterum restituta est; cunctis mutuan inter se benevolentiam quam a majoribus traditam acceperant, quasi postliminio recuperantibus. Verum haec suo loco ac tempore uberius exponuntur. Nunc narrationis nostrae seriem proseguamus.

A άλλων καταλεχγτων, & μὲν κ' πρό αὐτῶν δευαῖς κ' ποικίλαις ἤδη πρότερον καθ' ἐπίστασιν ὁμολογίας ἐναθλήσατο βασιλεὺς, ἁγίου π' κ' ἀπὸ ὄνομα ἦν. τὴν δ' ἄλλαν τὰ σώματα αὐτοῖς χρεῖας διακομῆρας, ὄνομα δ' κ' τὸ Διονύσιος. οἱ πάντες ὁκτώ μηνῶν τοῦ ἀπριλίου, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν αὐτῆς Καισαρείας ἀποτέμνοισι, Δύσσε μὲν ἡμέρᾳ τετραδὶ κ' εἰκάδι, ἡ ἄλλη ἐν ἡμέρᾳ λαυδῶν Ἀπριλίου κ' αὐτῆς ἔσα ἐτύχοντο. **B** τὴν μετὰ τὴν κρατέντων, αὐτῶν δ' ἄπαντων ἀνωλάτω, κ' ἔμει' αὐτὸν δ' αὐτῶν, τὸ ἰδιωτικὸν γῆμα γίνεται. νοσεῖν τε αὐτῶν ἀρχεται τὰ κοινὰ. μικρὸν δ' ὑστερον διασεσε εἰς ἑαυτῶν τ' Ῥωμαίων δρχῆς, πόλει αὐτῶν ἀσπονδος εἰς αὐτὰς ἐπεγείρεται. & πρότερον τε τὰ τ' διασεσε κ' τῶν ἐπι ταῦτη θρονῶν καλᾶσαν εἰληφεν, ἡ τὴν καθ' ἡμῶν εἰρηκ καθ' ὅλης περὶ ἀνευθῆναι τ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δρχῆν οἰκουμενῆς. ἀμα τε γ' αὐτῆ τοῖς πατρίδιαν φάτος, ὡς ἀν' ἐκ ζοφεράς κ' σκοτεινῆς Ἰησὺς νικτὸς ἀνατέταλκε, κ' αὐ πάλιν τα κ' τ' Ῥωμαίων ἡγεμονίας, αὐδὶς εὐσεβῆ κ' χριστιανῶν. **C** λα κ' εἰρηλαία ἦν, τὴν ἐκ παροργῶν εἰς ἀλλήλους ἐνομιαν ἀπολαμδάνοντα. ἀλλὰ τὴν κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν ἐπιτέλειον ἀποδώσωμεν τὸν λόγον. νυνὶ δ' ἐπι τῆν ἐξῆς ἀπώμεν ἀκολουθίαν.

CAPUT IV.

De Apphiano martyre.

Maximinus Caesar ex eo tempore ad Imperium evectus, quasi qui odii in Deum & impietatis sibi innate insignia ostentare vellet, violentius quam superiores Principes persecutioni nostrorum incubuit. Cum igitur omnes graviter perturbati hac illac dispergerentur, & periculum effugere unusquisque omni ope laboraret, maximusque tumultus cunctas provincias occupasset, qua tandem oratione divini amoris ardorem plenamque fiducia confessionem beati ac revera innocentis ovicula Apphiani martyris pro merito poterimus exponere? Qui quidem ad portas urbis Caesarea, admirabile exemplum sinceræ erga verum Deum pietatis cunctis illius incolis spectandum præbuit;

MΑξιμῖνος Καῖσαρ ἀντόθεν ἐπὶ τῆν ἀρχὴν παρελθὼν, ὡσπερ τ' ἐμφύτεθι εχθρίας αὐτῶ κ' ὀδοσεβείας τὰ σύμβολα τῶν πάντων ἐνδεικνύμεθ' ἡνικώτερον ἢ οἱ πρότερον τῶ καθ' ἡμῶν ἐπαπεδύετο διωγμῶ. ταῦτα συγχύσεως & μικρᾶς ἐπὶ πηρωμένης ἀλλων ἀλλοσε διασπερῶμένων, διαδραμάτε τὸ δεινὸν, ἐπιμελὲς ποιούμενων, χριστιανῆς τε τὸ πᾶν ἐπεχέσεως κινήσεως, τῶν δ' ἄρκεσειν ἡμῖν λόγος, εἰς τὴν ἐπαξίαν ἀποσῶν τῶ θεῶν ἐρωτῶ, καὶ παρρησίας τ' εἰς Θεὸν ὁμολογίας, τῶ μακαρίῃ κ' ὡς ἀληθῶς ἀμὲν ἀκάκῃ, μάρτυρος Ἀπφιανῆ Φημῖ. τῶν περὶ τῶν ἐπι τῶ εὐσεβίαν ἀπασι τοῖς καθ' ἡμῶν Καισαρείαν, θαυμασὸν ὡς ἀδύνατον εἰς τὸν μόνον Θεὸν εὐσεβείας προεβλημένη εἰκος ὅτι ἐπὶ τῶ

MAXIMINUS.

πω ἔτο τ' Ἐσώματος ηλικίας ἦν ἀπὸ πρῶ-
 τον μὲν οὖν τῆς ἐλληνικῆς παιδείας ἕνεκα κο-
 σμικῆς ἐτίθηκε γὰρ τῶν κτ' κόσμον δὲ μάλα
 πλείω ἀεφρόμενων, τὸν πλείονα κτ' τὴν Βη-
 ρυτὸν διατηρήσας χρόνον, ἀδάδοξον καὶ εἰπεῖν
 αἰσίου τοιαύτη πόλει τῶν νεωτερικῶν ἐπιθυμιῶν
 ὑπερένω γήρως, καὶ μὴ δ' ὑπὸ ἀκμῆς τῆ
 σώματος, καὶ δ' ὑπὸ τ' τῶν νέων ἑταιρείας δια-
 φθαρεῖς τὸν τρόπον, ὡς φερσὺν ἡσάλλετο.
 κοσμικῆς καὶ σεμνῆς καὶ ἐνσεβῆς κτ' τὸν αἰρεῖν
 χριστιανισμὸν λόγον διεξάγων, καὶ τὸν αὐτῆ
 παιδαγωγῶν βίον. εἰ δὲ χρημνήμη ποιησάμε-
 νος καὶ τῆς πατρὸς αὐτῆ, κοσμῆσαι καὶ ταύ-
 τῃ διὰ τ' ὡραχθέντος ἔξ αὐτῆς γυναικὸς τῆς
 θεοσεβείας ἀθλητῆ. εὐλόγως ἀνὴρ τῆτο ποιή-
 σασθαι, εἴ τις ἀγαθὰ Παγὰς Ἰλίου αἰ τ' Λυκίας
 οὐκ ἀσημον πόλιν. ἐντεθεν ὀρμώμενος ὁ νεα-
 νίας, καὶ τὴν ἐπάνοδον τῆς κτ' τὴν Βηρυτὸν παι-
 δείας, ἔπατρὸς αὐτῶν τῶν πρώτων τ' πατρὶδος
 ἀποφραζόμενος, μὴ οἷός τε φέρειν τὴν ἀματῶ
 πατρὶ καὶ τοῖς τῶ γῆραι ὡραχθέντος οὐκ ἔστιν, ὅτι
 μὴ ἔζη ἀντοῖς ἐδόκει καὶ αὐτὸς τῆς θεοσε-
 βείας θεσμῶν, πνεύματι δ' ὡσαύτ' θείῳ καλι-
 ρημένος, καὶ καὶ ἀπανα φυσικῆν, μάλλον δ' ἐν-
 θεον καὶ ἀληθῆ φιλοσοφίαν, μείζον φρονησας
 τῆς νενομισμένης ἔβίς δόξης, τῆς τε τῶν σω-
 μάτων καλαπίστας ἠδὲ παθεῖας, κρῦδεν τῆς
 οἰκίας ἀποδράς, καὶ μὴ ἔζῶν ἐφημέρων ἀπα-
 νῶν Ἰππεραφείας ἐλπίδι καὶ πίσει τῆ εἰς Θεόν,
 ἠγέτο ὡραχθέντος θείῳ πινύματι, χερσαγωγέ-
 μιν, ἐπὶ τὴν Καισαρέων πόλιν, ἐνθα ἡτοίμα-
 σο αὐτῶν ὁ Ἐμαρθεῖας τῆς θεοσεβείας ἐφέφα-
 νος γήρως ἡμῖν αὐτοῖς ἀμα, καὶ ὡς ἐνι μά-
 λιστα τοῖς θείοις λόγοις ἐπ' ὄλιον συλλεξάμε-
 νον, ἀκούσεσθε ὡραχθέντος ἐκδυμῶτα, αὐ-
 τῶρα κινδασάμενος, τέλος οἷον Ἰππεδελίαν,
 πῆ μὲν πάλιν ἰδῶν ἐκαλεπλάγη, τῆς δ' ἀνδρὶς
 ἀκοῆ ὡραχθέντος, οἷον ἀνδρὶκος θαυμάσειε
 τὸ θαρρῶς τὴν παρρησίαν τὴν ἐνσασιν, καὶ πρῶ-
 γατῶν, τὴν τόλμαν καὶ αὐτὸ τὸ εἰχέριμα,
 (ἡλικ θεοσεβείας καὶ πνεύματος ὡς ἀληθῶς
 ὑπερ ἀνθρώπων παρέχοντα τεκμήρια, διδύε-
 ρας γάρτοι καθ' ἡμῶν γηρομένης ἐπαναστά-
 σεως ὑπὸ Μαξιμίνου, τείτω ἔκαστ' ἡμᾶς ἔτει
 διωγμῶ, γραμμάτων τε τῆ τυράννε τῆτο
 πρῶτον διαπεφοιτηκῶν, ὡς ἀν πανδη-
 μεί πάντες ἀπαξάπλως μετ' ἐπιμελείας

A idque nondum viginti annos natus. Ac
 prius quidem cum secularium discipli-
 narum causâ, utpote parentibus ortus
 locupletissimis, plurimum temporis
 Beryti esset commoratus, incredibile
 dictum est quo pacto in ea civitate cal-
 catis adolescentiæ cupiditatibus, nec
 vigore corporis, nec sodalium con-
 suetudine corrumpi se passus, mode-
 stiam amplexatus sit; honestè, sobriè
 ac piè ex præcepto Christianismi de-
 gens, moresque suos moderans atque
 castigans. Quod si patriam quoque
 C eque urbem ex qua tam generosus reli-
 gionis nostræ ortus est pugil debito
 præconio exornare; equidem id fac-
 iam libentissimè. Si quis ergo Pagas
 novit urbem Lyciæ non obscuram,
 inde oriundus fuit nobilis adolescens.
 Qui quidem reversus postea à Bery-
 tensibus studiis; cum pater ipsius prin-
 cipem locum domi obtineret, ipse
 nihilominus cum patre, & propinquis
 suis versari non sustinuit, eò quòd il-
 li ex divinæ religionis præceptis vitam
 agere reculerent. Sed divino quodam
 spiritu afflatus, & præ innato Philo-
 sophiæ studio seu potius cælestis ac ve-
 ræ sapientiæ amore, vanam hujus sæ-
 culi gloriam & corporis voluptates de-
 spiciens, clam domo aufugit. Ac ne
 quidem de sumptu ad diurnum victum
 necessario sollicitus, ob spem ac fi-
 duciam quam in Deo collocaverat;
 prævio & quali manu ipsum ducente
 Spiritu Sancto, Cæsaream pervenit,
 ubi corona martyrii ipsum manebat.
 Ibi nobiscum versatus, cum ex sacra-
 rum literarum lectione quantum fieri
 potuit brevissimo illo tempore fru-
 ctus sibi collegisset, & congrua ar-
 detioris abstinentiæ exercitatione se-
 met roborasset, tandem ejusmodi ex-
 itu inclaruit, quem quisquis visu ac-
 cepit, fieri nullo modo potest quin
 simul obstupuerit. Quisquis verò au-
 ditione tantum acceperit, admire-
 tur necesse est adolescentis fiduciam,
 libertatem, constantiam & ante om-
 nia consilii ac propositi ipsius au-
 daciam. Quæ quidem zeli divinæ reli-
 gionis & divini cujusdam Spiritus
 argumenta sunt certissima. Nam
 cum Maximinus secundum adversus
 nostros bellum excitasset, anno ter-
 tio persecutionis Diocletiani; &
 per omnes provincias missa essent
 tyranni edicta, quibus Rectores

Sf ij

martyrio jure merito hic à nobis commemorandus videtur. Aliquanto post tempore Aedefius, tam secundum Deum quam juxta carnem Apphiani frater germanus, germana cum illo perpessus est. Quippe post innumerabiles confessiones; post diuturnos carceris & vinculorum cruciatus; post Præsidum sententias quibus ad metalla Palestinæ fuerat condemnatus; post vitæ rationem planè Philosophicam quam in pallio Philosophico agens perpetuò traduxerat: longius enim quam frater in disciplinis procefferat, utpote qui operam dedisset Philosophiæ: tandem apud Alexandriam cum Judicem qui de Christianis quæstionem habebat, supra modum debacchantem atque insultantem vidisset; & nunc quidem viros graves variis afficientem contumeliis: nunc mulieres eximia castitate præditas atque etiam virgines Deo devotas lenonibus ad omne genus turpitudinis dederunt, idem ac frater facere conatus est. Cum enim hæc ipsi intolerabilia viderentur, ingenti animi fiducia accessit ad Judicem. Cumque verbis simul & factis illum pudore atque ignominia perfudisset, post hæc multiples tormentorum cruciatus fortiter perpessus, tandem in mare precipitatus, eodem quo frater genere mortis interiit. Et hæc quidem Aedefio tametsi aliquanto post tempore, ut jam dixi, ad hunc modum contigerunt.

μαρτυρίοις ἐνλόγιως ἡμῖν μνημονεύει, καὶ τὸν ἀδελφὸν ὃν τῷ Ἀπφιανῷ συμκροῖ τῷ ἕστερον ἑσόμείνας, ὁ μὴ μόνον αὐτὸν καὶ σῶμα καὶ ὁμοπάτριος ἀδελφὸς Αἰδέσιον μὲν μυρίας ὄσας ὁμολογίας καὶ πολὺν χρόνον δεσμῶν κακώσεων, ἡγεμονικὰς τε δόξαστας ἐν αἰς τοῖς κατὰ Παλαιστίνην δέδοται μάρτυροις, καὶ τὴν ἐν πᾶσι τέτοις φιλόσοφον τριβάνος γρημαπ αἰγωγήν, καὶ τὸν αὐτὸν πλέον τῶν ἀδελφῶν παιδείας κεκλημένον ἀπὸ μαθημάτων φιλοσόφων ὠρμάτων, τῶν δὴ τὰ ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείης πόλεως τῶν αὐτόθισσι διδασκῶν χριστιανῶν διακίβηται, πέρα τε τῶν περὶ σπηκίων ἐμπαρονομασθέντων, τὸ ἐμὲν σεμνοῖς ἀνδράσι ποικίλως ἐπιμαρτυροῦν, τὸ ἐμὲν γυναικῶν σωφροσύνης τῆς ἀντιπρω καὶ ἀντοπαρθένων ἀσηπτηρίας εἰς αἰσχυρῶν ἕβρεις παροδρόφοις ἑξαστάδω. ταῦτα ἐμὲν χειρὶρήσας τῷ ἀδελφῷ, ὅτι δὴ ἀφορήσιμα αὐτῷ τὰ γνώμῃρα ἐδόκει, ἑξαστάδω ἐμὲν σαλέω πρὸς εἰσι λόγοις τε καὶ ἐξοῖς τοῦ διακίβηται αἰσχυρῶν καὶ ἀπμίας ἀπειθαλιών, καὶ πῆτι καὶ καρπῶν δὲ μάλα βασάνων πολὺν χρόνον πομείνας αἰκίας, τὴν ἀδελφικὴν ἀππῆτικα

Καλάτην ἑξαστάδω, τελειὴν ἀλλα τὰ κατὰ τέτον, ὡς δὲ οὐμ ἔφην μικρὸν τῶν ἕστερον, τῶτον ἐγρήθη τὸν τρόπον.

CAPUT VI.

De Agapio martyre.

ANNO autem quarto persecutionis adversus nos concitata, die vicesimo mensis Dii, quod est ante diem duodecimum Calendas Decembres, feria sexta, apud eandem urbem Casaream martyrium prorsus memorabile perpetratum est, presente tyranno ipso Maximino, & ob natalem suum spectacula populis exhibente. Cum esset vetus consuetudo, ut presentibus Imperatoribus magnifica, si unquam aliàs, spectacula majorem solito voluptatem spectantibus præberent; novis undique & inusitatis conquisitis miraculis, partim ferarum quæ ex India aut Æthiopia aut aliunde advectæ in amphitheatrum introducebantur; partim hominum qui exercitatis ante corporibus stupenda exhibentes artis suæ specimina, spectatores mirabili volu-

Τετάρτῳ γε μὴν τῷ κατ' ἡμᾶς ἐτι δὲ μὲν, ἑξαστάδω κατὰ τὸν Δεκεμβρίου, ἡ χροῖτ' ἀν μηνὸς Δίος εἰκοστί, προσάδει τε ἡμέρα, κατὰ τὴν αὐτὴν Καισαρείαν, γρημῶν ὡς ἀληθῶς ἄξιον, αὐτὸν δὲ τῶν τετρακοντακίβηται παρόντος καὶ θεᾶς τοῖς πῆτι καὶ φιλομαξίμην κατὰ τὴν λεγομένην αὐτῶν ἡμέραν, ἀπέλεδεν τοιοῦτον. εἶθε τῶν ὄντων ἐπὶ βασιλέων, εἰ καὶ ἀλλοστὰς φιλομαξίμην θεᾶς πλείους τοῖς θεαταῖς ἐμπαρέχον, ἑξαστάδω καὶ ξένων τῶν ἐμπαρέχον τῶν θεαμάτων, ζῶν ὅτι τῶν ἐξ Ἰνδίας καὶ Ἰθιοπίας, ἢ καὶ ἀλλοθεν εἰσκομιζομένων, ἢ καὶ ἀφῶν ἐντέχνους ποιζωμασσίας, ἑξαστάδω ψυχολογίας τοῖς ὁρώσιν ἐνδύκνυμένων, παρῶν

MAXIMINUS.

περὶ τότε οἱ βασιλέως τὰς θείας παρέχον-
 τος, πλείονι καὶ ἀξιοδοξον χεῖν ὑπάρξαι τὰς
 φιλομίας. πῶς τοῦ τῶν, μάρτυς ἔκαθ'
 καὶ δόγματος παρήγετο εἰς μέτρον, τῆς μόνης
 καὶ ἀληθῆς εὐσεβείας ὑπεραγωνιζόμενος. Ἀ-
 γαπίου ὅστις ἦν, ὁ δεύτερος ἅμα τῇ Θεκλα
 θύρῳ ἐπὶ βορᾷ δεδούδα μικρῶ πρότερον δε-
 δουλωμένος ὅς δὴ καὶ ἄλλοτε δεσμοῦν ἰσχυρῶν
 καὶ πολλὰς ἅμα κακῆρας ἐμπομπεύσας
 τῶν σαδῶν, αἰεὶ γέ μιν καταχρόνως τῆ δικαστῆ
 μὲν τὰς ἀπειλὰς, ἦτοι κατ' οἶκτον, ἢ κατ' ἐλπί-
 δα τῆ μελαθήσεως τῆς σωθῆσεως, εἰς ἑτέρας
 αὐτὸν αἰώνας ὑπέβημεν, τότε δὴ βασιλέως
 ὑπάρχοντος ἤγετο, ὡς περὶ ἐπιτηδῆς εἰς ἐκεί-
 νῃ καὶ καὶ πεφυλαγμένῃ, ὡς ἂν καὶ κείνο
 τὸ σωθῆσον ῥῆμα, ὁ τοῖς μαθηταῖς θείᾳ γνώ-
 σει σωθῆσον ἔβλεπε, ὡς ἀρα καὶ ἐπὶ βασιλέων
 ἀγῆθοντα ἐνεκεν τῆς εἰς αὐτὸν μαρτυρίας, ἕ-
 π' αὐτῶ πληρωθεῖν. Φέρεται δὲ εἰς μέτρον τὸ
 εὐδαιμόνως καὶ μιν κακῆρας. Φωνὴ δὲ τῆ δε-
 σπότη τῶν ἐνέχεω ἐλέγον, εἰς ὃ μὲν τῆ δε-
 σπότη θονεὺς τοῖς θύρῳ ἀδελφῆς, ἐλέε
 Φιλανθρωπίας ἡξίωτο, μονοκαὶ κατ' αὐτὸν
 οὐκ εἶναι τὸν ἐπὶ τῆ σωθῆσον Βασιλέω. Βοαίς
 δ' ἐπὶ τῶ καὶ ἐν φημίαις τὸ πᾶν ὀξυχεῖτο
 θείας, ὡς ἂν τῆ μιαιφόνος Φιλανθρωπίας
 πρὸς τῆ βασιλέως σεσασμένῃ, ἡμῆς τε καὶ
 ἐλευθερίας ἡξίωμένῃ ὅτ' εὐσεβείας ἀθλη-
 τῆς, ἀνακαλεῖται μὲν πρότερον ὑπὸ τῆ τυ-
 ρῶν. εἶτα ἀετῶν τῆς προθέσεως αἰτηθεῖς
 ἐπὶ ἐλευθερίας ἐπαγγελία, μεγάλη φωνὴ
 διαμαρτύρεται, μὴ φάυλης μὲν ἐνεκεν αἰ-
 πίας, εὐσεβείας δὲ τῶν ὄλων δημοσεργῆ, προ-
 θυμῶ καὶ μετ' ἡδονῆς, ἴσα δ' ἂν ἐπάγοιτο
 αὐτῶ, ἡμῶν ὑποσῆσεως καὶ τῶν εἰπῶν, ἅ-
 μα λογῶ τῶν ἐπάγει, θρομαῖον ἀντι-
 κρῶς ἀπολυθεῖσθαι κατ' αὐτῆ ἀρετῶ ὑπομιμῆ-
 σας, ταύτη τῆ αὐτὸν ἀσμενέσαι ἀπὸ δεδω-
 κῶς εἰς βορᾷ μὲν ἦν ἔμπης εἰς τὸ δεσμοτή-
 εον αἰετῶ, μίαν τε ἐνταῦθα ἐπιβίωσας ἡ-
 μέραν, τῆ ἐξῆς λίθων αὐτῆ προσαετιθέντων
 τοῖς ποσὶ, μετ' ἡμεῶν καταποντῆται, τοῖς
 το καὶ τῆ Ἀγαπίου μαρτύριον.

A prate oblectabant: tunc quoque, utpote
 Imperatore ipso spectacula præbente,
 magnificentius aliquid & admirabilius
 solito, in apparatus ludorum inesse omni-
 no oportebat. Quid verò illud fuit? No-
 stræ religionis martyr in medium addu-
 ctus est, pro vera & sola pietate pugna-
 turus, nomine Agapius: quem unâ cum
 Thecla ad bestias damnatum fuisse se-
 cundo persecutionis anno retulimus.
 Hic igitur cum ter jam antea ex carce-
 re eductus & sapius cum maleficis sole-
 mni pompa traductus esset in stadiis; Ju-
 dice post varias comminationes ad alia
 subinde certamina ipsum differente, si-
 ve quòd miseratione ejus caperetur, si-
 ve quòd à proposito eum abduci posse
 sperabat, tunc tandem præfente Impe-
 ratore productus est: tanquam de indu-
 stria ad id tempus reservatus, ut in ipso
 verbum illud compleretur quod Serva-
 tor noster per divinam præscientiam di-
 scipulis suis prædixerat; fore ut coram
 Regibus adducerentur propter nomi-
 nis ipsius confessionem. Trahitur ergo
 in medium stadium unâ cum noxio
 quodam, qui dominum peremisse fere-
 batur. Posthæc is quidem qui dominum
 suum interfecerat, bestiis objectus, ve-
 niam & clementiam Imperatoris pro-
 meruit, eodem præne modo quo ille qui
 temporibus Servatoris nostri fuit barab-
 bas. Quam ob causam totum repente
 amphitheatrum acclamationibus & lau-
 dibus personare cœpit, quia scilicet Im-
 perator cruetum homicidam benignis-
 simè servaverat, & honore ac libertate
 donaverat. Ille verò divinæ religionis
 athleta, primùm quidem ab Imperatore
 accitus est. Deinde cum ab eo postula-
 retur ut fidei suæ propositum abjuraret,
 promissa ipsi si id faceret, libertate; con-
 tenta voce professus est, se non ob ali-
 quod crimen, sed pro pietate in Deum
 omnium Conditorem, quæcunque sibi
 inferrentur supplicia non modo alacri
 ac forti animo, sed etiam cum voluptate
 esse subiturum. Hæc locutus, simul cum
 dictis facta conjungens, urse quæ adver-
 sus ipsum dimissa fuerat, concito cursu
 obviam occurrit, seq; ipsum bestia de-
 vorandum libentissimè obtulit. Post cu-
 jus laniatus, adhuc spirans in carcerem
 reportatur. Ubi cum dici spatio super-
 vixisset, sequenti die appensis ad pedes
 ejus lapidibus, medio mari submer-
 sus est. Hujusmodi fuit Agapii marty-
 rium.

Matth. 10.

MAXIMINUS.

πον ὁ σμενὸν κίερον πρεσβύτιον, θηρίοις βο-
 ραν ἀδιδῶσιν· ἄλλες δὲ αὐτὸν πάλιν τε-
 λείων ἀνδρῶν φέροντας ἠλικίαν εἰς εὐνέχους
 οὐρανοῦ, τοῖς αὐτοῖς κατακρίνει μέγαλοις
 ἐτέρας δὲ αὐτὸν πάλιν μετὰ χαλεπὰς βασάνες
 δεσμωτηρίῳ καθέειγνυσιν. ἐν οἷς καὶ ὁ πάντων
 ἐμοὶ πιστότατος ἐταίριον Πάμφιλος ἦν, τῶν
 κατὰ ἡμᾶς μαρτύρων ἀνὴρ πάσης ἐνεκεν ἀ-
 ρετῆς ἠπλοδοξοῦτο. τέτρα τὴν ἐν ῥητορικῆς
 λόγους φιλοσόφους τε μαθήμασιν ἀπόπει-
 ραν ἀσπέρτερον ὁ Οὐρβανὸς λαβὼν, εἰς ὕπε-
 ρον ἔβην ἀναναγκάσας. ὡς ἀνανεύοντα καὶ
 μηδ' ὄλως ἐν λόγῳ τὰς ἀπειλὰς ἐώρα ἠθέ-
 ρηρον, τὸ παντὸς ἀνὰ ἀγρίαναι, σφοδρῶ-
 ραὶς αὐτὸν αἰκίζουσα βασάνοις πρὸς ἀπεί-
 ρη καὶ δὴ ταῖς κτ' τῶν πλυσθῶν, αὐτὸς δὲ ἠμώ-
 των καὶ φιλονεικῶν ξυστήριον ὁ θηριωδῆσα-
 ῶς μονοεχὶ ἐμφορηθεῖς, αἰσχυρῶν γεμῆν
 ἐπὶ πάσι κατακαυμῶν, τοῖς ἐν τῷ δεσμω-
 τηρίῳ καὶ αὐτὸν ὁμολογηταῖς καταλέγει.
 ἐπὶ ὅ τῆ κτ' τῶν ἀγίων ὁμότητι ὁποῖας ἀμοι-
 ρῆς ἀπὸ τῆ θείας δίκης τεύξεται, τοσαύτα
 καὶ τῶν Χριστῶν μαρτύρων ἐμπαρονήσας,
 διαγωνῶναι ῥαδιον ἐκ τῶν τῆδε παρομοίων. δι-
 ὡν εὐτύς καὶ ἐκ εἰς μακρὸν τοῖς κτ' τὸ Πάμ-
 φίλῳ τετολημμένοις, αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἡγεμο-
 νίας ἐχρόνρον, ἡ θεία μετήλθεν δίκη ἀδρόως
 ἔτις. τον χθές ἀνω πρὸς ὑψηλῆ βήματι
 ἀνάστα, καὶ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν δορυ-
 φορέμῳ εἰφας, ὅλας τε τὰ Παλαισινῶν ἔθ-
 νες ἐπάρχοινα, ὁμοδιαιτὸν τε οἷα φιλαί-
 τατον καὶ ὁμοστράτηζον αὐτῷ τῷ τρεῖν κα-
 θεστώτα, διὰ μιᾶς γυμνώσασανικτός, καὶ
 τῶν τοσούτων ἀξιομάτων ἔρημον κατασῆ-
 σασα, ἀτιμίαν τε καὶ αἰσχυρῶν ἐπὶ τῶν
 ἀσπέρτερον ὡς ἀνὰ ἀρχοῖνα αὐτὸν τεθηπότων,
 καταχάσασα. δεῖλον τε καὶ ἀνανδρον, γυναικῶ-
 δεις τε πρὸς ἐμῶν φωνᾶς καὶ ἰκεσίας ὄλων τῶν
 ἔθνευ δὴ καὶ ἤρχεν, ἐπὶ εἰξάσασα. αὐτὸν τε τὸν
 Μαξιμῶν ἐφ' ὃ τὸ πρὶν γαυρῶν ἐφενάτ-
 τῶ, ὡς ἀνὰ διαφερέντως αὐτὸν τῶν δραμένων
 αὐτῷ καθ' ἡμῶν ἐνεκα σέργοντα, δικαστὴν ἀπην-
 ῆν καὶ ὁμότητον ἐπ' αὐτῆς τῆς Καισαρείας
 καταστήσασα. ὡς καὶ τὴν ἐπὶ θανάτῳ καθ'
 αὐτῆ ψήφον ὄξενεγκεῖν, μετὰ πολλῶν τὴν
 ἐφ' οἷς ὄξηνεγκεῖτο ἀποπήμασιν αἰσχυρῶν.
 ἀλλὰ τῆτο μὲν ὁδὸς πάρεργον ἡμῖν εἰρηδῶ

dam verò sanctum ac venerabilem se-
 nem nomine Auxentium, bestiis obje-
 cit. Alios item jam adultos & virilem æ-
 tatem ingressos, exsecratis prius testiculis
 ad eadem metalla damnavit. Alios rur-
 sus post acerbissima tormenta in carce-
 rem conjecit. Inter quos erat & Pam-
 philus omnium sodalium mihi longè ca-
 rissimus; qui præ cunctis nostræ ætatis
 martyribus, ob eximiam virtutem, præ-
 cipuam laudem & gloriam est consecu-
 tus. Ac primùm quidem Urbanus ejus
 tum in arte dicendi, tum in Philosophia
 peritiam experimento aliquo cogno-
 scere voluit; deinde sacrificare illum ju-
 bens, cum renuentem minasque ipsius
 aspernantem videret; supra modum ef-
 feratus, gravioribus eum tormentis ex-
 cruciari præcepit. Posthæc ungarum
 quibus latera ejus persulcaverat crebritate
 ac pertinacia tantum non carnibus
 illius passus vir immanissimus, cum ex
 his omnibus nihil præter dedecus atque
 ignominiam retulisset, tandem illum
 ceteris qui in carcere erant Confessoribus
 aggregavit. Hic porrò qui adversus
 martyres Christi tantopere debaccha-
 tus est, cujusmodi pœna apud justissimū
 Dei tribunal afficiendus sit, ob sevitiam
 qua in Sanctos est usus, ex ipsis quæ in
 hac vita expertus est quasi proludivis li-
 cet cognoscere. Etenim statim post illa
 quæ adversus Pamphilum nefariè admi-
 serat, eum adhuc provinciam admini-
 strantem ultio divina corripuit. Quæ
 quidem hominem illum qui hesternò
 die in excelso tribunali residens jus di-
 cebat, militum satellitio stipatus, totius-
 que provinciæ Palæstinæ Rector; qui
 contubernalis tyranni, utpote amicorū
 præcipuus, & conviva ejusdem exstiterat:
 repente unius noctis spatio spolia-
 tum cunctis hisce dignitatibus nudavit;
 & coram ipsis qui nuper illum utpote
 Præsidem coluerant, pudore atq; igno-
 minia perfudit: & abjectum atque igna-
 vum, vocatq; ac preces muliebri more
 fundentem, universâ quam rexerat
 gentis conspectui exhibuit: ipsum de-
 nique Maximinum, quo sese maximè
 ille efferebat, utpote ei carus inprimis
 & acceptus ob ea quæ adversus nostros
 crudeliter agebat, inexorabilem & cru-
 delissimum ipsi Judicem in ipsa urbe
 Cæsarea constituit. Post plurima enim
 opprobria quibus ob illa quorum con-
 victus fuerat crimina affectus est, tan-
 dem Imperator capitali eum sententia
 damnavit. Sed hoc à nobis obiter di-

T t

etum sit. Cum vero opportunum tempus adfuerit & impiorum qui precipue adversus nos infurrexerunt, & ipsius ad eod maximini eorumq; quos habuit confiliorum ministros, mortem ac funestos exitus commodius memorabimus.

Αχρὸ τοῦ δ' ἀν' αὐτοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ τῶν δυνάστεων οἱ μάλιστα καθ' ἡμῶν ἐσεβασμένοι αὐτῶν τε Ἐμαξιμίνου καὶ τῶν ἀμφ' αὐτῶν, τῶν τέλη καὶ τῶν βίων τὰς κατασερφὰς ὁλοκαύτωσιν ἡμῶν ἐπὶ χολῆς ἀειλήψαι.

CAPUT VIII.

De aliis Confessoribus deque Valentinæ ac Pauli martyrio.

CUM in sextum usque annum persecutionis adversus nos procella continuò defeviret, ex Confessoribus divinæ Religionis quorum innumerable multitudo jampridem apud Thebaidem versabatur in loco qui Porphyrites vocatur ex nomine marmoris quod ibidem effoditur, centum ferè viri tribus demptis, unà cum mulieribus & parvulis admodum liberis ad Præsidentem Palæstinæ transmissi sunt. Quibus omnibus, cum univerforum Opificem Deum Christumque confessi essent, Firmilianus Præfex qui Urbano successerat, sinistri pedis curvaturas simul cum ipsis nervis candente ferro excindi: dextrosque oculos primùm quidem mucronibus confodi simul cum membranis & pupillis; deinde ad ipsas usque radices cauterio peruri, tanquam ex Imperatoris mandato præcepit. Posthæc ad metalla Provinciae Palæstinæ, laboribus & ærumnis conficiendis transmittit. Nec verò hos solos hujusmodi supplicia perpeffos vidimus; verum etiam ex Palæstinis illos quos ad pugilatus certamina condemnatos paulò ante retulimus; eò quod scilicet nec annonam ex Principis arario accipere, nec consueto pugilibus more quotidianis proluviis exerceri sustinerent. Quam ob causam non solum Procuratoribus, sed ipsi etiam Maximino exhibiti; cum invictam in Christi confessione constantiam famis & flagrorum tolerantiam declarassent, eadem cum illis de quibus diximus pertulerunt; adjunctis quibusdam aliis Confessoribus in ipsa urbe Cæsarea. Post hos deinde quidam alii qui apud Gazam capti fuerant, dum ad audiendas sacræ Scripturæ lectiones convenirent; pars easdem quas superiores illi oculorum pedumque mutilationes sustinuerunt: pars sulcatis lateribus multò graviore cruciatus pertulerunt. Ex quibus

Καὶ εἰς ἐκτὸν ἔτη πνεύσας Ἰππικῶν καὶ ἡμῶν χειμῶνος, εἶχε μὲν αὐτῶν τὸ καλὸν ἐν Θεβαίδι Φερωνίαν καὶ Ἰφνῶν Ἰπποφύειτε λίθου μέταλλον, πᾶσι δὲ ὅσον πληθὺν τῶν ἁγίων Θεοσεβείας ὁμολογητῶν ὧν τρισὶ δέκασι τὸν δριμύτον, ἐκατὸν αἰσθητῶν γυναικῶν καὶ κομιδῆν ἡνθίοις αὐτῶν τὸν Παλαστίνης ἡγεμόνον διαπέμποναι εἰς τὸν τῶν Θεῶν καὶ τὸν Χριστοῦ ὁμολογησάντας, τῶν ποδῶν τὰς ἀκύντας αὐτοῖς νεύροις, καὶ ἀποσηθῆναι, καὶ αὐτὸν πάλιν τῶν ὀφθαλμῶν δεξιῶν πρῶτον μὲν ἔξίφεισιν αὐτοῖς ὑμῶν καὶ εἰς ἐκκοπήναι. εἶτα ἔπειτα διὰ καυτηρίων πάλιν εἰς ῥίζας αὐτῶν ἀχρησθῆναι, Φερωνίαν δὲ τῆδε διαδόχου Οὐρβανῶν περὶ ἡγεμόνου, ὡς ἀνὲν βασιλικῆν νεύματος εἰσαπεί κἀπειρα αὐτῶν τοῖς κῆ τῶν ἐπισημῶν μέταλλοις μόχθου καὶ κακοπαθείας ἀνεκῶν, τῶν λατωρεῶν ἀφ' ἑαυτῶν. ἐτέρας δὲ αὐτῶν νον τὰ τηλικαῦτα παθόντας, ἤκει ἀφ' αὐτῶν ὀφθαλμοῖς. ἀλλὰ καὶ Παλαστίνων τῶν ἐπισημῶν εἰς μονομαχίας κατακεκράσθη, μὲν αὐτῶν ἐν δεδηλωμένους, ἐπεὶ μὴ τε τὰς αὐτῶν βασιλικῆν ταμείων τροφῶν, μῆτε μὲν τῶν Ἰππικῶν εἰς τῆν πυλῆν μελέτας ὑπέμενον, καὶ ἔκ Ἰππικῶν αὐτῶν μόνον οἱ δηλωμένοι, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν Μαξιμίνου τέτρα γὰρ ἐνεκα αὐτῶν εἰσάπτες, Ἰφνῶν αὐτῶν ἐν ὁμολογίας καὶ λιμῆ καρτερίας καὶ μαρτύρων ὑπομονῆς οὐδέξαστροι, τὰ ὅμοια τοῖς δηλωθεῖσι περὶ αὐτῶν μετ' ἐτέρων αὐτῶν ἐβέντων αὐτοῖς ὁμολογητῶν ἐπ' αὐτῆς τῆς Καισαρείας ὧν κῆ πόδας ἐπὶ τῆ τῶν θεῶν ἀναγνωσμάτων συγχεῖσθαι καὶ τῶν Γαζαίων πόλιν ἀλόγιες ἔτεροι, αὐτῶν τὰς αὐτὰς τέτοις ὑπέμεναν κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ποδῶν πάθος, οἱ δὲ ἐπὶ μὲν ἔξ, Φοβερωτάτων κατὰ τῶν πηδύρων ἐπερῶν Ἰφνῶν βασιάνων, ἔξ ὧν μία πῆ, τὸ μὲν σῶμα

MAXIMINUS.

γυνή, τὸν ὃ λογισμὸν ἀρρῶν, πορνείας ἀπει-
 λῶν μὴ ἐνεκῆσα. εἰπέσα ἱρήμα κτ̄ τῆ τυ-
 ράνῃ, ὡς ἀν ἔτος ὡμοῖς δικασαῖς τῶν δρ-
 χῶν Ἰππετραφὸτ̄, πρῶτον μὲν μαρτίειαι.
 εἶτα ὃ μέλειος Ἰππετὸς ἔξυλε χρομένη, τὰς
 πλῆθος αἰκίζετα, ὡς δ' Ἰππιόνας καὶ σφο-
 δρῶς ἐκ παρὰ ἄξως τῆ δικαστῆ τὰς βασι-
 νῆς ἐπὶ ἦγον οἱ ταῦτη τεταμῆνοι, ὑπὲρ τῆς
 τε δουλημένους, μὴ βασιάσα τὸ ἀνηλέες
 κ̄ ὡμὸν καὶ ἀπᾶν ἄνθρωπον τῶν πρᾶσιμῶν,
 ἀλλη πῆ ὁμοῖως τῆ πρῶτέρα τὸν τῆς παρθε-
 νίας ἐπανημένη σκοπὸν, τὸ μὲν σῶμα πᾶ-
 ν γε τὸ δοκεῖν εὐτελής καὶ τὴν ὄψιν εὐκατα-
 φροῦντ̄, ῥωμαλέα ὃ ἄλλως τὴν ψυχῶν,
 κ̄ μέλινα τῆ σῶματ̄ τὸν λογισμὸν ἐνε-
 φρενιμένη καὶ μέχει πν̄ ὃν ἐκ μέσος τῆ ὄχ-
 λῆ, τὴν ἐμὴν ὡμῶς ἔτος βασιανίζεις ἀδελ-
 φῶν, ἀνεκράγε παρὰ τὸν δικαστῆν ὃ ὃ πικρῶ-
 τερον ὑποκινηθεῖς, αὐτῆκα συλληφθῆναι κε-
 λυει τὴν ἄνθρωπον εἶτα σύρεται εἰς μέσον καὶ
 τὸ σέβασμιον τῆ σωτῆρ̄ Ἰππυραψαμένη
 ὄνομα, πρῶτον μὲν λόγοις θυεὺς ἀνεπαθέτο.
 ὡς ὃ ἠπέθει, βία παρὰ τὸν βωμὸν εἰλκετο. ἢ
 ὃ ἀδελφά εὐαυτῆ προήεσα κ̄ τῆς παρτέρας
 ἐχούρη παρθενίας, δρ̄ μετὰ καὶ θαρσαλέω
 ποδι, λαξ̄ ὀτῆνει τῆ βωμῶν, καὶ τὰ εἰς αὐτὸν
 ἀμα τῆ Ἰππικιμένη ἀνατρεπει πυρᾶ. ἐφ' ὃ
 Ἰππετὸς ἀγρίος δίκλιω ὃ δικαστῆς ὀξυθεῖς τὸν
 θυμὸν, τοσαύτας μὲν αὐτῆ πρῶτερον αἰκίας
 κ̄ τῆ πλῆθος Ἰππιόθῃσι, ἴσας ἔδενι τῶν
 πάσι. μονονεχὶ καὶ ὡμῆ τῶν Καρκῶν αὐ-
 τῆς ἐμφορηθῆναι γλυχόμεν̄ ὡς ὃ κόρον
 αὐτῶ ἠδῆ τὰ τῆς μανίας ἐλάμβανεν. ἀμφω
 ζούζας αὐτῶν τε ταύτῃ ἀμα τῆ παρὰ αὐ-
 τῆς ἀδελφῆ προσαγορευθεῖση, τὸν δια πυ-
 ρὸς αὐτῶν κατὰ Ἰππιόθῃσι θάνατον. τῆτων ἢ
 μὲν πρῶτερον. τῆς Γαζαίων χώρας ἐλέγετο.
 τὴν ὃ ἔτερον ἰσείον δὸ τῆς Καισαρέων ὡμῆ-
 δα, τὴν πολλοῖς γνώριμον Οὐλεντῆναν τῆνο-
 μα. τὸ ἐπὶ τῆτω μαρτύριον πῶς ἀν κατὰ ξίαν
 δέλθοιμι, ἔ καλῆξίωται ὃ τρισμακάρῑ
 Παύλ̄. κ̄ μὲν τὴν αὐτῆν ταύταις ὡρον
 ὑπὸ μίαν δὸ τῆ φασὶν τὴν ἐπὶ θάνατῶ κελθεῖς.
 παρὰ αὐτῆ ὃ τελειώσαι τὸν δὸ τῆ μὲν αὐτὸν
 ὄσον ἔπω μέλλοντα, βραχὺ ἢ ὡρας ὀνδῆ-
 να ὑπὸ ἀνιλοθῆσας ἔ τυχῶν, λαμ-

A quædam in muliebri corpore virilem a-
 nimum gerens; cum stupri commina-
 tionem non sustineret: jacto adversus
 tyrannum convicio, quippe qui tam sæ-
 vis Judicibus regendas provincias com-
 misisset; primum quidem flagris verbe-
 rata est; dein sublimis in eculeo suspen-
 sa, admotas lateribus ungulas pertulit.
 Cum verò ministri ad id constituti, o-
 mni pertinacia omniq; virium nisu in-
 stantes, jussu Judicis eam excruciant,
 alia quædam mulier quæ virginitatis
 propositum perinde ac prior complexa
 fuerat, ipso quidem aspectu vilis ac de-
 spicibilis, verum forti & supra quàm
 flexus ferebat sublimi animo prædita, ac
 longè præstantior pugnatoribus illis
 qui apud Græcos ob libertatem in lo-
 quendo omnium ore celebrantur, cum
 tantam atrocitatem atque immanita-
 tem ferre non valeret, ex media turba
 inelamare adversus Judicem cœpit:
 Quousque tandem adeò crudeliter
 meam torquebis sororem. Quo dicto
 ille exacerbatus, corripit repentè mulie-
 rem jubet. Tracta igitur in medium,
 cum augusto Servatoris nostri nomine
 sese indigitasset, primum quidem blan-
 dioribus verbis sollicitata est ut sacrifi-
 care vellet. Sed cum id abnueret, vi ad
 aram pertracta est. Tum verò illa sui si-
 milis, nec de priore alacritate quid-
 quam remittens, firmo ac fidenti pede
 aram calcibus incessit, eamque cum im-
 posito ipsi rogo disturbat. Quam ob
 causam Judex instar truculentæ cujus-
 dam bestię percitus, primum quidem
 ejus latera tot tantisque unguarum icti-
 bus laniari præcepit, quot nullius un-
 quam antea; adeò ut crudis ejus carni-
 bus saturari velle videretur. Postquam
 verò improbitatis ipsum fatietas cœpit,
 ambas simul copulans, hanc ipsam sci-
 licet cum illa quam sororem suam ap-
 pellaverat, flammis jussit absumi. Ha-
 rum prior ex regione Gazensium orta
 esse ferebatur: altera verò Valentina
 nomine, multis probè cognita patriam
 habuit Cæsaream. Illud autem marty-
 rium proximè subsequutum, quo beatif-
 simus Paulus exornatus est, quo tandem
 modo pro dignitate explicare possim?
 Qui cum eodem temporis articulo ea-
 demque quâ virgines illæ sententiâ, ca-
 pitali supplicio damnatus fuisset: im-
 minentè consummationis suæ tempore,
 à carnifice qui caput ipsi jam jam erat
 præcisurus, breve temporis spatium sibi
 concedi flagitavit. Eoque impetrato,
 T t ij

contenta voce primūm quidem pro univēsa Christianorum gente preces ad Deum fudit, orans ut iisdem reconciliari vellet, utque pax illis ac securitas quamprimūm restitueretur. Tum pro Judæis supplicavit, ut per Christi fidem ad Deum conversi accederent. Deinde ordine progressus, eadem pro Samaritis obsecravit. Posthæc pro Gentilibus qui errore mentis impliciti & ignorantia obcæcati tenebantur, Deum precatus est, ut ad agnitionem ejus tandem pervenirent, veramque religionem susciperent. Sed nec promissæ circumstantium turbæ mentionem prætermisit. Post hos omnes (ὁ verè eximiam & inexplicabilem animi mansuetudinem) pro ipso Judice à quo capitis supplicio damnatus fuerat; pro Imperatoribus, ac pro ipso etiam carnifice qui cervicem ipsi jamjam erat præcisurus, illo ipso & cunctis qui aderant audientibus, supplex Deum omnipotentem rogavit, ne quod in ipsum admitterebant facinus, illis imputaretur. Hæc clara voce precatus, cūm universi miseratione ejus commoti, utpotè qui innocens occideretur, lacrymas funderent; nihilominus semet ipse composuit: nudamque cervicem gladio feriendam præbens, divino martyrio decoratus est die xxv. mensis Panemi, hoc est, ante diem octavum Calendas Augusti. Et hujusmodi quidem exitus fuit martyrum illorum. Non longo post tempore rursus ex Ægypto centum ac triginta athleta, Christianæ fidei confessione nobiles, eadem quas superiores illi oculorum ac pedum mutilationes jam antea in Ægypto perpassi, jussu Imperatoris Maximini, pars ad Palæstinæ, pars ad Ciliciæ provinciæ metalla damnati ac deducti sunt.

A πρῶτῃ καὶ γεγωνῶσιν Φωνῇ. πρῶτον μὲν τὰς ἐκείνων ὁμοθειῶν ἐψυτάνδρει τῷ Θεῷ δι' ἐπιθυμίαν καὶ ἀλλοτρίαν, ἢ τὰχος ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπιθέσθαι πόνοι μὲν. εἰδὲ ὡς τῆς ἐλευθερίας πρὸς τὸν Θεὸν διὰ Χριστοῦ προσεσπασίαν, εἰδὲ ἐξῆς κατέβαινε τῷ λόγῳ, τὰ αὐτὰ ἐπιθεῖν αὐτοῖς ἐπιθυμίας, καὶ τὴν ἀληθῶς εὐσεβείαν ἀναλαβῆσαι, ἀτημελήτες καὶ ἀλιπῶν μὲν ἐς πάντα ὡς τὸ πολλῆς καὶ ἀφάτου ἀνεξιματίας, καὶ ὡς τὸν θάνατον αὐτῶν προσεσημασῆς δικαστῆς, τὸ τε ἐπὶ πᾶσιν δέχοντων, ἐπεὶ τε καὶ ὁ Θεὸς ἐπιθεῖν κεφαλῆς αὐτῶν ἴδοτε μὲν ἴδω, εἰς ἐπίθεσθαι αὐτῶν ἐκείνων ἐπιθυμίας ἀπάντων, τῶν ὅλων ἐδέετο Θεὸς, μηδ' αὐτῶς αὐτοῖς ἐπιθεῖν μὲν ἴδωσιν τὴν εἰς αὐτὸν ἀμαρτίαν αὐτῶν καλῶν. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μεγάλα τῷ Θεῷ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων, καὶ μονοθεῖα τῶν πάντων ἀν' ἀδίκως ἀναίεθ' ἐμὲν, εἰς οἴκτον ἐλευθερίας δ' ἀκρεῖα. ὁμοῦ αὐτοῖς ἐαυτὸν χρηματίσας, καὶ τὸν ἀνχένα γυμνὸν τῷ Θεῷ ἔξιψας, διόσωμα πρὸς ἑαυτὸν, θεῶν καὶ ἐκκοσμήθη μαρτυρίῳ, μὲν πάντες πέμψη καὶ ἐκάθη, ἢ λέγοιτο ἀν' ἐπιθεῖν Καλανδῶν Αὐγούστου, καὶ τὰ μὲν καὶ τὰς ἐπιθεῖν το τέλος εἶχεν, καὶ μακρῶς ἡ διαδραμοῖς ἐπιθεῖν, ἀνδρῶν ἐκ τῆς Αἰγυπτίων γῆς οἱ θαυμαστοῖς εἰς Χριστὸν ὁμολογίας ἀθλητῶν τε καὶ ἀλλοτρίων ἐκάθη, ἐκ πρὸς ἀξίως Μαξιμίνου τὰς αὐτοῖς προτέροις ἐπὶ ἀνίης Αἰγύπτου εἰς τὴν ὄφθαλμῶν καὶ τῶν πόδας συμφορὰς ἐπιθεῖν, τοῖς δεδηλωμένοις ἐν Παλαιστίνῃ μεταλλοῖς, οἱ δὲ τοῖς καὶ Κιλικίαν, καὶ ἀναλαβῆσαι πέμπονται.

C A P U T IX.

De renovata acrius persecutione: & de Antonino, Zebina, Germano aliisque martyribus.

Ceterum post tot egregia nobilium Christi martyrum facinora, cum persecutionis incendium imminui & sacro ipsorum cruore quasi restingui jam cepisset; cumque his qui per Thebaidem ad metalla damnati graviter vexabantur, quies ac libertas esset indulta; cumque jam liberiorem spiritum ducturi, & puriore quod ajunt aura fruituri essemus; rursus ille qui persequendi po-

Eπειδὴ τοῖς τοσούτοις τῶν μεγαλοπρεπῶν Χριστοῦ μαρτύρων ἀνδραγαθῆμασι καὶ ἀθλητικῆς καὶ ὡσανεὶ τῶν ἱεροῦ αἵμασι τὸ δόγμα μὲν πνευματικῆς διόσωμα ἐννευμένης, ἀνεσείσθη τῆς ἐλευθερίας τοῖς ἐπιθεῖν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐκάθη, ἐκ πρὸς ἀξίως Μαξιμίνου τὰς αὐτοῖς προτέροις ἐπὶ ἀνίης Αἰγύπτου εἰς τὴν ὄφθαλμῶν καὶ τῶν πόδας συμφορὰς ἐπιθεῖν, τοῖς δεδηλωμένοις ἐν Παλαιστίνῃ μεταλλοῖς, οἱ δὲ τοῖς καὶ Κιλικίαν, καὶ ἀναλαβῆσαι πέμπονται.

MAXIMINUS.

ἀνακινήσεως πάλιν ἔξ ὑπαρχῆς ὁ τὸ διώκειν
 τὴν ἐξέσταν εἰληχῶς, καὶ χριστιανῶν ἀνεκῶς.
 ἀφ' οὗ δ' ὡς ἀνδρὶς Μαξιμίνο διαφοιτῶ
 καὶ ἡμῶν παλαχὲ γράμματα καὶ ἐπαρχί-
 αὶ ἠγγεμένους τε καὶ παροισίπ ὁ τῶν στρατοπέδων
 ἀρχὴν ἐπιτεταγμένος, παροισίπ καὶ
 ἐπιστολαῖς καὶ δημοσίοις διαλάμασι, τὰς ἐν
 ἀπάσαις πόλεσι λογιστὰς ἀμα στρατηγούς καὶ
 τὰς βασιλικὰς ἐπέσπερχον, τὸ βασιλικόν εἰς
 πᾶρας ἀγεῖν παροισίπ, κελεύον ὡς ἂν μὴ
 παροισίπ πᾶσης, τῶν μὲν εἰδώλων ἀνοικοδο-
 μοῦν τὰ πεπρωκότα, πανδημείῳ δ' ἀπάσας ἀν-
 θρώπων ἀμα γυναιξὶ ἐοικέταις καὶ αὐτοῖς ἑσπο-
 μαίνοις παισὶ, θύειν καὶ ἀπένδην, αὐτῶν τε ἀκεί-
 ρως τῶν ἐναγῶν ἀπογευεῖσθαι δυσίων ἐπιμελῆς
 ποιῶντο. ἐτα μὲν καὶ ἀγορῶν ὄνια ταῖς ἀπὸ
 τῶν δυσίων ἀποδῶν καλαμολυώσθαι. περὶ δ' ἐν
 τῶν λυτῶν ἐφεδροὶ καλατοδοῦντο, ὡς ἂν
 τὰς ἐν τέτοις ἀποκαθαρωμένους, ταῖς παμ-
 μάροις μολυῶνεν δυσίασι. ἰέτων δ' ἅτα ἔτως
 ἐπιτελεσθῶν, ἔξ ὑπαρχῆς τε τῶν ἡμετέρων
 πείσει, οἷα δ' ἑὶς ἑὶς, φροντὶδι συνεχόμε-
 νων. τῶν τε ἀπίστων ἐθνῶν βαρεῖαν τῶν γνομέ-
 νων, ὡς ἂν περὶ τὴν ἡδὴ τὴν ἀτοπίαν καλαμεμ-
 φραμένων, προσκορῆ γὰρ ἐφορικὰ ταῦτα καὶ αὐ-
 τοῖς εἶναι καλεφαίνετο. μερῖς τε χειμῶνος
 τοῖς παλαχὲ πᾶσιν ἐπηρημένους, τὸ μπαλιν ἢ
 θεῖα ἔστω ἡμῶν δυνάμεις τοῖς αὐτῆς
 ἀθληταῖς θάρρος τοσέτον ἐνέπνυ, ὡς μὴ δ' ἐπι-
 σωμένους ἴνας μὴ δ' ἑλκοῖνος, τὴν τῶν τοσέτων
 καλαπαεῖν ἀπειλην. ὁμόσε δ' ὡς περὶ σω-
 λαζάμφοι τῶν πιστῶν, ἐπιπιδῶσιν εἰδώλοις
 θουὶ τὰ ἀρχοντι, παύσαδ' ἵπλάνης ἐμδω-
 μνοι, μὴ γὰρ δὴ ἄλλον ὑπάρχειν πλὴν ἔ τῶν
 ὄλων ποιῶν τε καὶ δημιουργῶ θεῶν ἀνερωτῶμε-
 νοὶ δ' ἅτα ἴνας εἶναι χριστιανῶς σφᾶς θαρσαλέως
 ὡμολόγησαν. ἐφ' οἷς ὀξύτερον παροισίπ θεις ὁ
 Φιρμιλιανός, μὴ δ' βασιάνοις αὐτῶς αἰκισά-
 μφος, κεφαλικῆ παροισίπ ἰδωσι κολάσει. τῶν
 ὁ μὲν παροισίπ ἑὶς, Ἀντωνῖν ὄνομα. ὁ δ'
 Ζεβινῶς ἐκαλεῖτο, τῆς Ἐλευθεροπολιτῶν ὀξ-
 μῶμφος. Γερμανός δ' ἐπὶ τῆς τῆς ἡ παροισίπ
 ἰδωσι ἴνας μιλῶς τρεῖς καὶ ἐκάτη, εἰδοῖς Νοεμ-
 βρίου καὶ τὰ καὶ τῆς ἐπέσπερχθη. γίνεται δ' ὡς
 αὐτοῖς συναπόδημος ἐπὶ αὐτῆς ἡμέρας Ἐν-
 ναθῶς τῶν ἀπὸ Σκυθοπόλεως τῆς γυνῆ, παροισίπ
 θείας σέμματι καὶ αὐτῆ κεκοσμημένη. αὐ

A testatem nactus fuerat, nescio quo mo-
 do quoque impulsu adversus Christianos
 de integro inflammatus est. Repente fi-
 quidem edicta Maximini contra Chri-
 stianos quoquoeverfus per singulas sunt
 missa provincias. Simul Præfides, ipse-
 que Præfectus Prætorii propofitis edi-
 ctis & epistolis ac publicis jussionibus,
 instabant Curatoribus civitatum & Ma-
 gistratibus ac Tabulariis, ut Imperato-
 ris præceptum executioni mandarent,
 quo jussum erat ut idolorum quidem
 delubra quæ vetustate collapsa erant,
 omni cura ac studio instaurarent; cun-
 ctos verò tam viros quam mulieres unà
 cum servulis & infantibus, sacrificare &
 libare Diis immortalibus cogèrent, &
 immolatis hostiarum carnibus vesci;
 utque cuncta in foro venalia sacrificio-
 rum libationibus inquinarentur; & an-
 te publicas balneas quasi in insidiis col-
 locarentur custodes, qui lavantes illic
 homines sordesque corporis expur-
 gantes execrandis sacrificiis macula-
 rent. Quæ dum ita geruntur, nostris
 de integro ut credibile est ingenti an-
 gore oppressis; ipsis quoque Gentilibus
 qui à nostra fide alieni erant, gravem
 jamque nimiam hujusmodi rerum atro-
 citatem improbantibus (quippe hæc il-
 lis plena importunitatis ac fastidii vide-
 bantur) cum gravissima tempestat om-
 nibus ubicunque positis immineret,
 rursus divina vis ac potentia Servatoris
 nostri, athletic suis tantam animi fidu-
 ciam addidit, ut nemine eos urgente ac
 trahente, ipsi ultro tot adversariorum
 minas proculcarent. Tres igitur ex
 fidelium numero, quasi juncto agmi-
 ne irruunt in Præsidem, qui tum ido-
 lis sacrificabat; clamantes ut ab er-
 rore desisteret: Neque enim alium
 Deum esse præter universi Opificem
 & Creatorem. Posthæc interrogati
 quinam essent, Christianos se esse au-
 dacter profitentur. Quamobrem a-
 crius commotus Firmilianus, nullis
 prius tormentis excruciatos capitali
 supplicio addidit. Horum primus qui-
 dem Presbyter fuit nomine Antoniu-
 nus; alter Zebinas vocabatur patriâ
 Eleutheropolitanus; tertius dictus est
 Germanus. Hæc tertidecimo mensis
 Dii, quod est Idibus Novembris, ad-
 versus eos gesta sunt. Eodem die comes
 illis adjuncta est mulier quædam Scytho-
 politana, Ennathas nomine, ipsa quo-
 que virginittatis infulis decorata. Quæ
 quidem non idem præstiterat quod

priores illi; sed per vim tracta & ad judicem ducta est. Post flagra igitur gravellique contumelias, quas absque permisso majoris potestatis inferre ei ausus est quidam ex ipsius vicinia Tribunus, Maxys nomine: vir vocabulo suo deterior, fortis alioqui & robore coporis præstans; sed sceleratus & moribus atque ingenio violentus, & universis qui eum norant inivisus. Hic siquidem beatissimam virginem omni veste nudatam, adeo ut à lumbis deorsum ad pedes ipsos operta, reliquo corpore intacta esset, per universam Cæsariensium civitatem circumducens; tractam per omnia urbis fora loris cadere pro magno habuit. Post tot, inquam, verbera, cum apud ipsum etiam tribunal Præsidis magnum constantis fiducia specimen edidisset, Judex eam vivam exuri præcepit. Qui quidem immanitatem & rabiem adversus Dei cultores intendens, ipsas communis naturæ leges prætergressus est; quippe qui sanctorum hominum cadaveribus sepulturam negare non sit veritus. Horum igitur corpora sub dio exposita ut à bestiis laniantur, diu noctuque follicite jussit custodiri. Proinde non exiguam hominum multitudinem plurimis diebus cernere licebat, huic immani ac ferino consilio obsequentem. Et hi quidem velut è speculane cadavera subriperentur observabant, quasi ea res magni momenti esset. Canes verò & fera bestia, & carnivoræ alites humanos artus hac atque illac dispergebant. Totaque circumundique civitas visceribus & offibus confrata erat. Adeo ut nihil unquam crudelius, nihil horribilius, vel iis ipsis qui antea nobis erant infesti, visum fuerit; cunctis non tam eorum adversus quos hæc gerebantur calamitatem, quam suam ipsorum & communis omnium naturæ contumeliam deplorantibus. Nam pæne ad ipsas civitatis portas propositum erat spectaculum quod omnem dicendi copiam, omnemque tragediam longè superabat; carnes scilicet humanæ quæ non uno in loco devorabantur, sed passim disjectæ erant. Nonnulli etiam intra portas artus & carniac ac viscerum frustra ab se visa esse affirmarunt. Quæ cum per plurimos dies continuè gererentur, hujusmodi miraculum accidit. Forte aer purus ac liquidus, & totius cæli mira quedam serenitas erat; cum repente maxima pars columnarum

A ταυτὸν μὲν αὐτοῖς διαπραξαμένη, ἐκ χιλιῶν ἑβρία καὶ προσαχθεῖσα τῷ δικαστῇ, ὑπερβύου καὶ δεινὰς ὑβρεῖς ἀς ἐπήγαγεν αὐτῇ, ἃς οὐκ ἔγνωμεν τῷ μείζονος ἑξουσίας, τῶν κτλ γυναικῶν Φεσώτων πῆς χιλιάδων ἐτόλμα Μαξίμου τοῦ τῆς πόλεως μα χείρων τῷ προσηγορίας ἀνδρῶπος, μακροχρόνιον μὲν τὰ ἄλλα. ἰσχυρὸς δ' ὑπέβαλλόντος τῆς πόλεως, καὶ τὸν πάντα τρόπον δεινὸς ἵς ὄντως, καὶ πᾶσι τοῖς γνωρίμοις διαβεβλημένος, ὅθεν καὶ γε ἐδῆτος ἀπάσης τὴν μακαρίαν διπλοῦσθαι ὡς τὴν ἑξ ὅσφύος αὐτὸ μόνον καὶ ἐπὶ πόδας καὶ λυπέαδς, τὸ δ' ἄλλο σῶμα γυμνὸν ἔχειν. τε πᾶσαν Καισαρέων πόλιν κύκλῳ περιπατήσαν, ἰμαῶν ἀναπάσας ἐλκομένην τῆς πόλεως ἄστυγος ἀστυγίας ἀποπολλῆ ποιῆται. καὶ ὅτι τὰ τῶν τῶν θαρσαλεωτῶν ἐν τῶν καὶ ἐπὶ τῶν τῶν ἡγεμονικῶν βημάτων ἐν δειξάμενοι ζῶσαν περὶ τῶν ἀδίδωσιν ὁ δικαστῆς ὅς περ ἀπάνθρωπον ἐπιτείνας, τὴν κατὰ τῶν θείων λόγων λύπην, πέρα τῶν τῶν φύσεως προφητῶν ἐδὲ ταφῆς αἰδέμενος ἀψύχοις φθορῶν τοῖς τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν σώμασι, ἵνα τῶν ἐπιμελῶς καὶ μετ' ἡμέραν ὑπαίτηρος, ἀπὸ εἰς βορᾶν τῶν νεκρῶν φυλάτῃος, πρὸς ἀπὸ τῆς παρῆν ὄραν ἐπὶ πλείοσιν ἡμέραις ἐκ τῶν ἀνδρῶν δειθμόν, τῇ θειῶδει ταύτη καὶ ἐξ ἐξέρω βεβλή διακονεμένων. ἀλλ' οἱ μὲν οὐκ ἔπότησιν οἶον πᾶσθεδῆς ἀξίον, ὡς μετ' ὀλίγου κλαπιῆν ἐπεσκόπων θῆρες ἡ ἀγγελοῖς καὶ οἰωνῶν τε τὰ σαρκόδορα, τὰ βερόσια καὶ ὡδὲ καὶ κείσε ἐπαράσθον. καὶ ἡ πᾶσα γὰρ ὄν κύκλῳ πόλιν, σπλάγχων καὶ ὅσων αὐτῶν πείων διεσῶρυσθαι. ὡς μηδὲ ἡ πῶποτε δειθμόν μηδ' αὐτοῖς ὅτι πρότερον ἀπεχθῶς τῶν ἡμᾶς εἶχον, φανῆται φεικῶδες εἶσθαι τῶν τῶν συμφορὰν εἰς ἐς ἐπράτῃος ταῦτα. ἐπὶ τῇ σφῶν αὐτῶν καὶ τῆς κοινῆς ἀπάσης ὑβρεῖ φύσεως ἀπολοφρομένων. πρὸς αὐτῶν ἀγγίσα πυλῶν, θεῶμα παντός λόγου τῶν τραγικῆς ἀκοῆς μείζον. ὅθεν ἐφ' ἐνὶ χώρῳ τῶν τεδιωμένων τῶν ἀνθρωπείων σαρκῶν, αὐτῶν κατὰ πάντα τὸν διαρρήθῃμενων. μέτρηται καὶ Ἰσραὴλ ὅλας, μέρη τε ἵνα σπλάγχων καὶ πυλῶν εἰσω τινὲς καλῶν εἰρήκασιν. ἐφ' ὅτι πλείσταις ἡμέραις Ἰππελεξέμενοι, τῶν τῶν ἡ τῶν ἀδόξον συμβαίνει. αἰθρία ἦν καὶ λαμπρῶς ὁ αἶθρ, καὶ τῶν ἀειέχοι καὶ τῶν ἀειέχοι

MAXIMINUS.

εὐδοκίαν ὁ ἀπὸ τῆς αἰτίας τῶν ἀνα τῶν πόλιν
 κίων ὁ τὰς δημοσίας ὑπηρείδον σοῦς, δα-
 κρύων πᾶν τρόπον οἱ πλείους σαλαμίς ἀπέστα-
 ζον ἀγοραί τε ἐπλατεῖαι, μηδ' ἐμίας ψεκ-
 δος ἔξ ἀέρος γεφυρωμένης, ἐκ οἴδ' ὅποθεν ὕδα-
 τα ῥέουσι εἰς αὐτὰς, ὡς αὐτὰ δια-
 σπυλληθῆναι εἰς πάσας, δακρύσαι τὴν γῆν ἀρ-
 ρήτω λόγῳ, τὴν τῶν τότε πσαχθέντων ἀνοσι-
 εργίαν μὴ φέρουσαν. εἰς ἐλεγχόν τε φύσεως
 ἀτεργεῖται, καὶ ἀσυμπαθῆς ἀνθρώπων, λίθους καὶ
 τὸν ἀλυχον ὕλιν ἐπικλαῦσαι τοῖς γεφυρωμέ-
 νους, λίθους ἰσως καὶ μὴθ' ἐν οἴδ' ὅπ' ὀξείην εἶ-
 κητό ῥῆμα τοῖς μεθ' ἡμᾶς. ἀλλ' ἐχ' οἴσασθε ὅ-
 τι καί τις τὴν ἀλήθειαν ἐπισώσατο.

A quæ publicas urbis porticus sustenta-
 bant, quasdam velut lacrymarum gut-
 tas stillaverunt: fora quoque & plateæ,
 cum nullus ex aëre delapsus ros esset,
 nescio unde aqua perfusa maduerunt.
 Adeo ut communi omnium sermone
 vulgaretur, terram miro & inexplica-
 bili modo lacrymas edidisse, cum eo-
 rum quæ patrabantur impietatem ferre
 non posset; & ad immites ac barbaras
 hominum mentes convincendas, lapi-
 des ipsos resque anima carentes his quæ
 fierent ingemuisse. Nec dubito quin
 hæc quæ dixi, pro nugis quibusdam &
 fabulis habituri sint posteris. At non iti-
 dem illi, quibus præsentis temporis fi-
 des veritatem rei confirmavit.

CAPUT X.

De Petro Monacho, Asclepio Marcionita, aliisque martyribus.

Τὸ δ' ἐπιόντ' ἡμῶς Ἀπελλαίς τσε-
 σαρεσκαίδεκάτη, πρὸ δεκαεννέα Κα-
 λαδῶν Ἰανναίων λέγουσ' ἂν, πάλιν αὖ τῶν
 ἀπ' Αἰγύπτου πρὸς τῶν ἐπὶ ταῖς πύλαις
 τῆς παριόνης διεσπυλληθῶν συλληθῆναι.
 ἐπίστανον δ' ἔτοι θεραπείας ἐνεκα τῶν κ' Κι-
 λικίαν ὁμολογητῶν σειλάρδροι, οἱ μὲν τὴν αὐ-
 τῶν οἰετῶν ὄξυπρητισμόν, καὶ ἐξάντο
 ὕψον, ὀφθαλμοὺς καὶ πόδας ἀχειωθέντες.
 καί τις αὐτῶν ἐν Ἀσκαλῶν ἐνθα καὶ ἐπέχλω-
 τ' Ἰαμμασίαν τε ὄξυπρητισμὸν ἀνδρείας παρε-
 γμῆνοι, διάφορον ἀπνέγκαντο μαρτυρίαν
 τῶν. ὁ μὲν ἵς αὐτῶν πρὸς ὄξυπρητισμὸν, Ἀρης
 ὄνομα, οἱ δ' ἡ τὰς κεφαλὰς ἀποσηθῆναι.
 Πρὸς καὶ Ἡλίας τέτοις ἦν ἡ ὄξυπρητισμὸς.
 Αὐδωαίς δ' ἡμῶς ἡμεῖς μία καὶ δεκάτη ἐπὶ
 δ' ἂν ἡ πρὸς τῶν Εἰδῶν Ἰανναίων, ἐπὶ
 τῆς αὐτῆς Καισαρείας Πέτρος Ἀσκητῆς ὁ καὶ
 Ἀψέλαμος, ἀπὸ Ἀνέας κώμης τῶν ὄρων
 Ἐλαθεροπόλεως, διὰ πρὸς οἷα χρυσὸς
 ἀρεθιφθέντα, τῆς εἰς τὸν Χριστὸν τῶ Θεῷ
 πίστεως ἐν γρη' λογισμῶ τὴν δοκιμῶν ἀπο-
 δέδωκε, μυρία μὲν λιπαρῆντας τὸν τε δι-
 κασὴν καὶ τὸς ἀμφ' αὐτὸν, ὡς ἂν ἐλεήσει
 τε αὐτὸν καὶ τῆς ἰδίας φείσεται νεότητος τε
 καὶ ἀκμῆς, ὡς εἰδῶν. πρὸς μῆσας δ' ἀ-
 πάντων καὶ ζωῆς αὐτῆς, τὴν ἐπὶ τὸν τῶν
 ὄρων Θεὸν ἐλπίδα. τούτῳ δὲ τῆς κατὰ
 Μαρκίωνα πλάνης Ἐπίσκοπος τις εἶναι δοκῶν

INsequentis verò mensis quem Apel-
 læum dicimus die quarto-decimo,
 quod est ante diem xix. Calendas Ja-
 nuarias, rursus quidam Ægyptii qui
 ad ministeria Confessoribus in Cilicia
 constitutis exhibenda ex patria pro-
 fecti erant, comprehensi ab iis qui ad
 portas urbis appositi cunctos transeun-
 tes scrutabantur; pars eadem pœnâ
 qua illi quibus ministraturi venerant,
 damnati sunt; oculorum juxta ac pe-
 dum usu eis adempto. Tres verò ex
 ipsis, in urbe Ascalone in qua vincti
 tenebantur, cum admirabilem animi
 fortitudinem ostendissent, diverso
 martyrii exitu occubuerunt. Quippe
 unus illorum Ares nomine, flammis
 consumptus est: reliquis duobus quo-
 rum alter Probus, alter Elias vocaba-
 tur, caput gladio præcisum. Undeci-
 mo autem die mensis Audynæi, id est,
 ut Romani dicerent, ante diem ter-
 tium idus Januariæ, Petrus Asceta qui
 & Apfelamus vocabatur, ortus ex vico
 Anea in agro Eleutheropolitano; vel
 ut aurum purissimum per ignem proba-
 tus, suæ in Christum fidei in urbe Ca-
 sarea illustre specimen edidit. Nam &
 Judicem ipsum & cunctos qui ei appa-
 rebant, idemdem hortantes ut sui
 ipsius misereri vellet, suæque ætatis &
 adolescentiæ consuleret, generoso a-
 nimo despexit: & spem quam in Con-
 ditore omnium Deo collocaverat, om-
 nibus rebus ipsique adeo vitæ suæ an-
 teposuit. Cum hoc Asclepius quidam,
 qui sectæ Marcionitarum Episcopus

MAXIMINUS.

ἐρεκτής ἐτῶν δυνὸν ὅλων χρόνον κατὰ τὴν ἡσυχίαν, καὶ πᾶσι τῶν ἀδελφῶν ἐφόδῳ, τῆς καὶ σὺν αὐτοῖς τελευτηθέντων. τὰς καὶ Κιλικίαν ἔτοι μέρει τῶν αὐτῶν μετὰ ἄλλων ὁμολογητῶν ἀπεμνήσαντες, ἐπαλινοῦσεν Ἰππὶ τὰ οἰκεία, ὁμοίως δ' ἦτα καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀσλαῖς εἰσόδους τῶν κατὰ Καισάρειαν πυλῶν, πῖνες τε εἶεν καὶ ὁπόθεν ἀφικνήμενοι, πρὸς τῶν φυλάκων (Βάρβαροι δ' ἕως ὑπερχρον ἔτοι τὸν τρέπον) ἀνερωτηθέντες, καὶ μηδὲν τ' ἀληθείας ἀποκρυψάμενοι, οἷα κακῆργοὶ ἐπαυτοφάρον ληφθέντες, σπείροντες πέντε δ' ἦσαν ἔτοι τὸν δριμυδόν. οἱ καὶ προσαχθέντες τῷ τυραννῶ, κατὰ τὴν παρρησιασάμενοι, ἀντίκα μὲν κατ' εἰργυνῶται δεσποτικῶν, πρὸς ἐξῆς Περικτῆς μὲν ἡμέρας ἐκκαίδεκάτη, Μαρτίης κατὰ Ρωμαίους ἡμέρας δεκάτεσσων, Καλανδῶν, ἐκ προσάματος τῆς τῆς αὐτῆς ἀμα τοῖς ἀμφίτον Πάμφιλον δεδηλωμένοι, τῷ δικαστῇ προσάγαγον ὅς καὶ πρῶτον τῶν Αἰγυπτίων ἀκαλαμαχίτης ὄντας, παντοίας βασάνων εἶδες, μηχανῶν τε ξένων καὶ ποικίλων Ἰπποκρίτους πείραν λαμβάνει τὸν μὲν προήγορον ἀπάντων τῶν τοῖς ἐξυμνάσαι τοῖς ἀθλοῖς, τίς εἴη πρῶτον ἡρώτα εἴτ' ἀντὶ τῆς Κυρίας ὀνόματι Προφηλικόν πῆπακῆσας, τὸ τοῦ πρὸς αὐτῶν ἐγγυθῶ, ἀντὶ τῶν πατρῶν αὐτοῖς ἐπιπεφνημισμένων εἰδωλικῶν ὄντων εἰτύχοι, μετὰ θεοκίτων ἑαυτοῖς τὰς προσηγορίας: Ἡλίαν γὰρ καὶ Ἰερειμῖαν καὶ Ἡσαΐαν τε καὶ Σαμὴλ καὶ Δανιὴλ, ἠκούσας ἀν' αὐτῶν ἐπιγερομένους, καὶ τὸν ἐν κρυπτῶ Ἰερδαίων γήσονται ἐκείνων Ἰσραὴλ ἔθεος ἔμῳ ἔργοις, ἀλλὰ Φωναῖς κυρίως ἐκφερομένους ἐπιδεικνυμένων, τοῖς τὸν Ἰδω πρὸς τῆς μαρτυρίας ὄνομα ἐπακῆσας ὁ Φιρμιλιανός, καὶ μὴν ἐπισήσας τῆς ῥήματος διώματι. δευτέρου ἡπὶ αὐτῶν πατὴρ ἡρώτο, ἡρώτα. ὁ δ' Ἰωνῶδον τῆς πρῆγας δευτέρου ἀφίσι Φωνῶ, Ἰερουσαλήμ εἰσαλέγων τὴν ἑαυτῶν πατρίδα ἐκείνην δ' ἦτα νοῶν πρὸς εἰρήνην τῶν Παύλων ἡ ἴανω Ἰερουσαλήμ ἐλθῶσα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν καὶ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζώντι, Ἰερουσαλήμ ἐπερανίω, καὶ ὁ μὲν ταύτῃ ὄρει ὁ δ' ἐπὶ χθόνα καὶ χαμαὶ ῥήσας τὴν διάνοιαν, ἥτις αὐτῆ εἴη καὶ ποί γῆς κειμένη, ἀχειρῶς ἐπολυπεργ-

Acere detentis occasionem martyrii prebuit Ægyptiorum iterum fratrum adventus: qui etiam unâ cum illis martyrio coronati sunt. Hi Ægyptii constitutos in Cilicia Confessores, ad usque metalla quæ illic sita sunt, honoris causâ erant profecuti. Cùmque in patriam reverterentur, ad ipsas urbis Casaræe portas perinde ac priores illi quos supra commemoravi, interrogati à custodibus, viris suo pte ingenio Barbaris, quinam & unde profecti essent: absque ullis ambagibus rem, ut erat, confessi: Protinus tanquam malefici in ipso facinore deprehensi vincuntur. Erant hi numero quinque: qui cùm ad tyrannum perducti, coram ipso liberè locuti essent, continuò trufi sunt in carcerem. Postridie verò, quæ dies erat xvi. mensis Peritii, hoc est juxta Romanos ante diem xiv. Calendas Martias, una cum Pamphilo & supradictis ejus sociis ex mandato Judicis exhibentur. Hic primum quidem Ægyptiorum inexpu gnabilem constantiam, omni tormentorum genere, & variis novarum machinarum adinventionibus experiri aggreditur. Ac Principem quidem illorum cùm ejusmodi cruciatibus antea exercuisset, quisnam esset primum interrogavit. Postquam verò pro nomine proprio Propheticum aliquod vocabulum ex eo audivisset: (quippe ipsi indita sibi à parentibus nomina, idè fortasse quod essent idolorum vocabula, abjecerant.) Helix igitur, & Hieremie & Esaiæ, & Samuelis ac Danielis nomina eos sibi adiscientes audire erat, & genuinum ac germanum Israël, qui propriè est eorum qui in occulto sunt Judæi, non solum operibus, sed propriis etiam nominibus exhibentes. Hujusmodi inquam nomen cùm ex martyre audivisset Firmilianus, nec tamen vim ac virtutem nominis intellexisset, posthæc quænam ei patria esset interrogavit. Ille à priori vocabulo nullatenus discrepantia loquens, Hierusalem sibi patriam esse respondet: illam scilicet Hierusalem intelligens de qua loquitur Paulus: *Galat. 4.* *Hebr. 12.* *Superna autem Hierusalem libera est & metropolis omnium nostrum. Item alio loco: Accessistis ad montem Sion, & ad civitatem Dei viventis Hierusalem cælestem. Et hanc quidem martyr intelligebat. Judex verò sensu in terram abjecto ac depresso, quænam illa urbs & ubi gentium esset, sollicitè in-*
V u

quirebat. Tormenta dehinc adhibuit, ut veritatem eliceret. Sed enim ille manus post tergum retortas pedesque novis quibusdam machinis luxatos habens, verum se dixisse affirmavit. Interrogatus iterum ac sapius quam esset illa quam dicebat civitas, & ubi terrarum sita; eorum duntaxat qui veri Dei cultores essent hanc esse patriam respondit. Neque enim aliis praterquam istis hujus civitatis jus competere: ipsam porro ad Orientem & juxta ipsum exurgentis Solis cubile positam esse. Et martyr quidem rursus in hunc modum juxta sensum suum philosophabatur, nullatenus intentus iis qui tormentis ipsum undique excruciabant. Sed tanquam carnis expers & corporis, ne minimo quidem dolorum sensu affici videbatur. Judex verò dubius atque anceps animo aestuabat, ratus Christianos urbem aliquam æmulam atque infensam Romanis alicubi condituros esse. Proinde multum laborabat ut eam pervestigaret, & Orientis regionem quam martyr dixerat indagaret. Verum ubi fortissimum virum post flagrorum verbera quibus eum laniaverat, & post cujusquemodi tormentorum cruciatu, stabilem atque immotum in iisdem quæ prius dixerat perseverare intellexit, capitali eum sententiæ damnavit. Et res quidem hujusce martyris, hunc veluti cujusdam tragœdiæ actum atque exitum habuerunt. Reliquos deinde cum haud dissimilibus prolusionibus exercuisset, pari quoque genere mortis exstinxit. Fessus deinde, frustra que eos homines excruciarî ab se cernens; cum cupiditatis suæ satietas ipsum cœpisset, ad Pamphilum ejusque socios transit. Et quoniam compertum habebat, eos pro fidei suæ defensione alacritatem nulla vi tormentorum expugnabilem jam antea ostendisse, interrogavit illos utrum vel nunc tandem præceptis imperialibus parere vellent. Cùmque nihil aliud à singulis elicere potuisset præter ultimam illam quæ in martyrio fit confessionem, eodem cum superioribus supplicio eos affecit. His ita gestis, adolescens quidam ex familia Pamphili; utpote in convictu ac disciplina tanti viri liberaliter educatus, simul atque sententiam in Dominum suum latam esse cognovit, è medio turbæ exclamans, ut mortuorum cadavera sepulture saltem traderentur postulavit. At Judex non hominis sed belluæ potius, aut si quid etiam bellua tetrius est, dignus nominari

MAXIMINUS:

ἐρωτήσας ὁμολογῆντα χριστιανὸν ἔμαθεν. ἅπερ ὑπὸ Ἰννοσ τρωθεὶς βέλες, οἰδήσας τὸν θυμὸν, ὅλη δυνάμει τοῖς βασανισαῖς χρῆσθ' κατ' αὐτὴν προεπέθει. ὡς δ' ἐπικελευομένης ἦεν ἀνανεύοντα αὐτὸν ἰώσα, ἐκέθ' ὡς σάρκας ἀνθρώπου, ἀλλ' ἠλίθως ἠξυλά, ἢ π τῶν ἄλλων ἀλύχων, ἀχρεὶς αὐτῶν ὁσέων κ' τῶ ἐν βαθεὶ καὶ ἐν μυχοῖς σπλάγχων ᾧσαμόνως καλᾶζαινοῦται κελεύει. εἰς μακροῦν ὃ τέταρτος, μάτῳ ἐγχερεῖν δέγνω. ἀφῶνε καὶ ἀνεπαίδητος, μικρῶν δ' εἰν καὶ πάντη ἀλύχ' τῶ σώματος ἀπὸ τῶν βασάνων κατὰ σφαιροῦς. ᾧσαμόνον δ' ἐ ἀνηλῆες καὶ ἀπαύρωπον κελυμῶν, ἐνθὺς ὡς εἶχε, μακρῶ πρὸς ᾧσαδοθῆναι αὐτὸν ἄποφαίνεται. καὶ ὅσα μὲν πρὸ τῆς τεκν' σάρκα δεσπότης τελευτώσας, ὕσατ' ἔπι τὸν ἀγῶνα παρελθόν, τῶ ἄπο τῶ σώματος ἀπαλλαγὴν προέλασεν. ἐπ' διαμεγλόντων τῶν πρὸς τῶν πρῶτων ἐσπαρδακῶτων. ἦν ὃ ἀρα τὸν Πορφύριον ἰδὲν, ἰερόνικη διαθέσει παμμαχον νενικηκῶτ' ἔκεκοιτο μὲν τὸ σῶμα, φαιδρὸν δ' ἐ τὸ πρῶτον, φαρσαλίω φρονήματι καὶ γὰρ μὲν τοσαῦτα τὴν ἔπι θανάτῳ βαδίζοντα καὶ θεῖς πνεύματ' ὡς ἀληθῶς ἐμπέπων. αὐτὸς τε φιλοσόφῳ γυμνασίῳ μόνῳ τῶ πρὸ αὐτὸν ἀναβολαίῳ ἔξω μὲν τῶ πρῶτον ἠμφισπόμενον. ἠφάλεω τε λογισμῶ πρὸ ἠν ἐβόλετο τοῖς γνωσίμοις ἐντελλόμενον καὶ διανύοντα. ἐπ' αὐτῶ τε ἰκρίῳ τὸ πρῶτον ἐπ' φαιδρὸν διατηρῆντα. ἀλλὰ καὶ ἀφείσας ἔξω ἄπο μακροῦ ἄποσηματος κυκλῶ πρὸ αὐτὸν τῆς πυρᾶς, ἐνθὺν τε καὶ κείθεν ἀφαρπάζοντα τῶ σώματι τὴν φλόγα. ἡναιότατά τε εἰς ἐσχάτῳ ἀναπνοῶν ἐγχερεῖντα τῆ σιωπῆ. μὲν μίαν τε ἦν ἅμα καλαφάμενης αὐτῆς τῆς φλογὸς ἀπέρρηξε φωνῆ, τὸν ἦ ὄν τῶ Θεῶ Ἰησὺν βοηθὸν ἔπιδοῦναι. τοιοῦτος καὶ ὁ Πορφύριος ἄλλ' ἔκε. τῆς δ' ἐ κατ' αὐτὸν τελευτώσας ἀγγελ' ἐ τῶ Παμφίλῳ γυμνασίῳ Σέλδουκ' ἐπ' ἀπο στρατίας ἰς ὁμολογητῆς. οἷα τῆ καύτης ἀγγελίας διάκον' ἐ τῶ σῶ αὐτοῖς ᾧσαχῆμα κλήρε καλαξίεται. αὐτῆκα ἦ αὐτὸν διαγείλαντα τὸ τῶ Πορφύριος τέλος, τῶν τε μαρτύρων ἕνα δὴ ἕνα φιλήματι πρῶτον ἰδὲν, ἔπιλαβόμενοι στραλιῶται τινές,

A nullam ætati veniam impertiens; postquam interrogatum juvenem Christianum esse ex ipsius confessione didicit, statim quasi telo aliquo sauciatus intumuit; mandavitque tortoribus, ut totis viribus in adolescentem sævirent. Post hæc sacrificare eum jubens; cum reponentem videret, prorsus quasi saxum aliquod aut lignum aliudve quid sensu destitutum, non hominis corpus feriret, adolescentis latera ad ipsa usq; ossa & intimos viscerum recessus absq; ullis induciis fulcari præcepit. Quod cum diutius fieret, Judex adolescentem toto licet corpore tormentis conficiso, nec vocem edere, nec sensu ullo doloris tangi, & quasi inanimem perflare viciens, frustra se laborare intellexit. Nihilominus in pristina semper sævicia & immanitate perseverans, statim illum eo quo erat habitu, ingenti rogo cremari præcepit. Et hic quidem licet postremus in stadium ingressus, tamen ante temporalem dominum ium ex hac vita digredi occupavit: cum ii qui priores illos expugnare studebant, adhuc moram traherent. Itaq; Porphyrium (hoc enim ei nomen fuit) cernere licebat, instar nobilis athletæ qui in sacro certamine decertans pammachio victoriam reportavit; corpore quidem pulverulento ac fordido, vultu autem hilari & confidenti animo post tot cruciatus ad mortem incedentem; prorsus divino spiritu repletum, & habitu Philosophico; uno scilicet quod habebat pallio in modum exomidis contextum; & tranquillo ac sedato animo familiaribus suis quæcumque volebat mandantem atq; innuentem: in ipso denique palo adhuc serenitatem oris retinentem. Quin etiam cum rogas satis longo ab ipso intervallo circumquaque accensus fuisset, ipse hinc inde flammam ore attrahebat: nec post unicam illam vocem quam cum flamma ipsum contingere cæpisset, protulit, Jesum scilicet Filium Dei adiutorem sibi invocans; quidquam locutus est: fortissimè ad extremum usq; spiritum in silentio perseverans. Hujusmodi certamen Porphyrii fuit. Cujus consummationem cum Confessor quidam nomine Seleucus qui olim miles fuerat, Pamphilo renuntiasset, confestim utpote talis nuntii minister; eorum sorti meruit adjungi. Quippe vix mortem Porphyrii nuntiaverat, & unum ex martyribus osculo salutarat; cum subito milites correptum

eum deducunt ad Præsidem. Qui perinde ac si Seleucum urgere voluisset, ut Porphyrio ad cælum tendenti se itineris comitem adjungeret, statim illum capitali supplicio plecti iussit. Hic ex Cappadocia oriundus, inter lectos Romanæ militiæ juvenes non mediocre honorem gradum erat adeptus. Nam cum ætatis flore, tum proceritate corporis ac robore ceteros comilitones longè anteibat: adeo ut forma ipsius crebris hominum sermonibus celebraretur, & totius corporis species tum ob proceritatem, tum ob venustatem admirationi esset. Ac sub initia quidem persecutionis, flagrorum verbera perpeffus in confessionis stadio inclaruerat. Post depositam verò militiam, æmulatus eos qui divinæ pietatis studiis atque exercitationibus se totos dederunt, pupillis ac viduis omni ope ac patrocinio destitutis, egenis quoque & infirmis, instar patris cuiusdam aut curatoris, inspectorem se atque adiutorem exhibuit. Unde ab eo qui huiusmodi operibus magis quàm victimarum nidore & sanguine delectatur, admirabilem martyrii vocationem promeruit. Porro decimus hic athleta, post omnes suprâ memoratos eo ipso interfectus est die, quo maximâ cæli portâ Pamphili martyrio, ut credi par est referatâ, facilis tum ipse Pamphilo, tum ejus focis in Regnum calorum aditus patere videbatur. Posthæc Theodulus quidam, gravis & religiosus senex, unus ex Præsidis familia, & ab ipso Firmiliano præ cunctis domesticis honoratus, partim ob senectutem, & quòd tertiæ jam stirpis nepotes haberet; partim ob sinceram fidem & benevolentiam quam ipsi perpetuò præstiterat, cum iisdem vestigiis insistens idem ac Seleucus gessisset, deductus ad dominum, magis D

A ἀγασιν ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα. ὁ δὲ ὡς περ ἐπιτι-
 χων αὐτὸν τῷ προτέρῳ σωμαπόδῳ ἡμι-
 ἔρανος γυμνάσιον πορείας, αὐτὰ καὶ Φαλακ-
 μαρία κολαδῆσαι πορεύσασθαι ἔδει τὴν μετὰ
 τὴν Καππαδοκίαν γῆν. τὸ δ' ἐν στρατείᾳ ἐπι-
 τε νεολαίας. καὶ τῆν ἐν Ῥωμαίοις ἀξιωμα-
 τῶν μικρῶν τιμῶν ἐπιτελημένῳ ἡλικίᾳ τῆν
 καὶ Ῥώμῃ σώματος, μεγέθει τε καὶ ἰσχύϊ, ὡς
 πλείους ὄντων τῶν συσραφίωτα ἐπιτελοῦν
 καὶ τὴν πορείαν αὐτῶν ἀεὶ ἐξῆσθαι τοῖς πα-
 νακίᾳ τὸ πᾶν εἶδῃ ἀξιάλαστον, μεγέθει τε
 καὶ ἔνθεο φίας. καλαρχὰς μὲν ὄντων δὲ
 διαμασίγων ἑσπομονῆς τοῖς καὶ τὴν ὁμοίαν
 διαπέφασαν ἀγῶσι. μὴ δὲ τὴν τὴν στρατείαν
 παλλαγῆν, ζῆλῳ ἑαυτὸν καλαστήσας τῶν
 θεοσεβείας ἀσκητῶν. ὁ δὲ Φανῶν ἐξήμενον καὶ
 ῥῶν ἀπέστειλάντων, ἰὼν τε ἐν πεινίᾳ καὶ ἀσθενείᾳ
 ἀπερριμμένων, Ἐπίσκοπος ὡς περ καὶ ὁπί-
 ρῳ πατρὸς καὶ κηδεμόνῳ δίκην ἀναπέφασ-
 ται. ὅθεν δὴ εἰκότως πρὸς τοῖς τοιοῖσδε κα-
 λων τῶν διὰ καπνῶν καὶ αἵματος δυσίων χρο-
 τος Θεῶν, τὴν καλὰ τὸ μαρτυρίον πορεύσασθαι
 σεως ἠξιώθη. δέκατος ὄντων ἀθλητῆς ἐπὶ τοῖς
 C δηλωμένοις, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ τελελείῳ μα-
 ρα καθ' ἡν, ὡς εἶποι, μεγίστης τῆς Παμφί-
 λου μαρτυρίᾳ ἐπαξίως ἔσθ' ἀνδρὸς διανοητικῆς
 πύλης, ἐμάρτης ἀμ' αὐτῶν καὶ ἐτέρων ἡ πᾶσι
 τὴν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑσραφῶν ἐπιστάτην
 νῆλαι καὶ ἰσχυρὰ δῆτα τῶν Σελεύκῳ Θεῶν ἐπι-
 σεμνός τις καὶ θεοσεβῆς πρὸς ἐβύτης, τῆς ἡλικί-
 ας τῶν ἡλικίων οἰκείας, τελεμημένος τε πορεύ-
 σασθαι Φιρμιλιανῶν πλέον τῶν κατὰ τὸν οἶκον αὐτοῦ
 των. τῆτο μὲν τὴν ἡλικίαν ἐνεκεν, καὶ τὴν πρῶτον
 πατέρα καθεστάναι. τῆτο δὲ, δι' ἡν ἐστὶν ἐπι-
 αὐτῶν εὐνοίαν καὶ πιστότητα σιωεῖσθαι.
 D πορεύσασθαι τῶν Σελεύκῳ διαπραξάμενος
 πορευσασθῆναι τῶν δεσποτῆ καὶ μάλλον αὐτοῦ
 τῶν προτέρων ὀξυώας, ταῦτο ἔσθ' ὡς ἡμεῖς μα-
 τυρίον πάθος σαφῶς πορεύσασθαι καὶ ἐπιτε-
 λῆσαι τῶν ἐνός ἐπιτελοῦν ὄντων, ὁ δὲ τὸν δὲ
 ἰὼν δὲ τοπλήσι τοῖς δηλωμένοις μάρτυσιν ἡμι-
 μόν, Ἰερανοῦ παρῆν τῆτον δὲ τοπλήσι
 ὄξ' ἀποδημίας γέτοι ἀφικόμενος ἀντιπᾶσι
 μὴ δὲ εἰς ἐσραφῶν πωλῆ πόλει, εὐδὲς ὡς εἶχεν ἐπι-
 τῆς ὄξ' ἐμαθῶν καὶ ὀξυώας ἐπιτελῶν τῶν μα-
 τυρῶν Θεῶν. ὡς ἐπὶ γῆς χαμαὶ τῶν ἀντι-
 εἶδε σκηνώματα, χαρὰς ἐμπλεῶς γενομένης

MAXIMINUS.

ἐκείνη ἀεὶ πλάκεις, τὰς πάντας ἠσπάζετο. τὸ ποιεῖν αὐτὸς συλλαβόντες αὐτὸς οἱ τῶν φόρων διάκονοι, προσάγει τῶν Φιρμιλιανῶν ἀκόλῃα δ' ἀπὸ Ἰππελῶν, μακρῶ κ' ἑτέρον πρὸς ἀδίδωσιν. ἔτω δ' ἦτα καὶ Γελιανὸς σικετῶν κ' ὑπερβαλλόμενος, μεγάλη τῆ φωνῇ τῶν τηλικύτων αὐτὸν ἀξιώσαντι κυρίως ὑπερδουχερισῶν, τὰ τῶν μαρτύρων κατηξιώθη Σεφάνης. ἦν δὲ καὶ ὁδὸν τὸ μενῆσάρμα καὶ Καππαδοκῶν τὸν Ἰππέον, ἑλαβεῖσθαί τε καὶ πιστάσαι καὶ γηπιώσαι. σπυδαῖός τε τὰ ἄλλα πάντα, καὶ πνεῦμα ἀπὸ ἁγίου πνεύματος. τοιοῦτο δ' ὁμοδοσίας τὸ εἶναι τῶν ἁμα Πамφίλω σωμασελθεῖν ἐπὶ τὸ μαρτύριον ἀξιοθέντων. τῶν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας τοσαύτας τε νύκτας ἐν προσάξει τὰ δυσσεβῆς ἠγχεμένον, τὰ ἱερά κ' ὄντας ἁγία σώματα, εἰς βορᾶν τοῖς Καρκοδόροις ἐπηρεῖτο. ὡς δ' ἔδεν αὐτοῖς ἀδιδόξως, ἐθρηῖον. ἐπὶ κύνων προσεπέλαζεν, αὐτὸς δὲ οἰκονομίας τῆς Θεῆς προνοίας ἀδιδόξως ληφθέντα, τῆς τε προσηκῆσης κηδείας λαχόντα, τῆ σωματικῆ παρεδόθη ταφῇ. ἐπὶ δὲ τῆς κ' τῆς κηδείας ἀνασώματός περὶ λαλχόμενης, Ἀδριανὸς κ' Εὐβελος διὰ Μαγναταίας ἔτω καλεσμένης χώρας, ὡς τὰς λοιπὰς ὁμολογητὰς εἰς τὴν Καισαρείαν ἀφικόμενοι, πρὸς τῆ πύλῃ κ' αὐτοὶ δι' ἠληλύθασιν ἀνεκρινόντο αἰτίαν· εἶτα ὁμολογήσαντες τάλῃ τῶν Φιρμιλιανῶν προσάγονται. ὁ δ' ὡς εἶχε, πάλιν μηδὲν ὑπερθέμενος. καὶ πλείσας βασάνους ἀεὶ καὶ τῶν πλουρῶν αὐτοῖς ἐπιπέθει, θρηῖων αὐτὰς βορᾶ κατὰ κρινεῖ. διὲν δὲ οὖν μεταξὺ διελευσῶν ἡμερῶν, ὁ μὲν Ἀδριανὸς Δύσρεπέμῃ μὴ μὲν πρὸς τῶν νόμων Μαρτίων, γρηθλίων τῆς κατὰ Καισαρείαν νομιζομένης τύχης ἡμέρα, λέοντι ἀδιδόξως κ' καὶ τῶν ἑξί φει καλασφαγίαις ἐτελειώθη. ὁ δὲ Εὐβελος μετ' ἑτέραν μέσσην, νόμους αὐταῖς Μαρτίαις, ἢ γρηθλίαν ἀν' ἐβδόμη Δύσρε, πολλὰ ληπασαίος αὐτὸν ἔδικασεν. ὡς ἀν' ἑσας τὸ νομιζομένης παρ' αὐτῶν ἐλευθερίας τύχης, τὸ προσκίεζ ζωῆς τὸν ὑπὲρ ἐβδόμης ἐκκληθῆ προσηκῆσας θάνατον, καὶ τὰς θῆρας ὁμοίως τῶ προτέρῳ ἔμα γρηθόμενος, ὑσάος τῶν ἐπὶ τῆ Καισαρείας μαρτύρων τὰς ἀθλῆς ἐπεσφραγίσαν. μνημονεῖσθα δ' ἔτι ἀξίον

A gaudio diffusus, singulos complexus honorifice salutavit. quo in facinore comprehensus à militibus qui cædium ministri erant, perducitur ad Firmilianum. Qui à solita crudelitate nequaquam desciscens, ingenti rogo eum comburi præcepit. In hunc modum Julianus, gestiens ac præ lætitia exsiliens, & clara voce Domino qui tanto honore ipsum affecisset gratias agens, martyrii coronam adeptus est. Erat hic Julianus patriâ quidem Cappadox, moribus verò religiosissimus, & fidei sinceritate atq; integritate conspicuus. Idem in omnibus rebus gnavus ac strenuus, ipsoque sancti Spiritus numine erat plenus. Huiusmodi fuit manipulus eorum qui in subeundo martyrio comites Pamphili esse meruerunt. Quorum sacrosancta cadavera, iussu quidem impii Præsidis per quatuor continuos dies totidemq; noctes additis militaribus excubiis exposita sunt, ut à carnivoris bestiis laniantur. Sed cum præter omnium expectationem, nec fera, nec volucris ulla, nec canis ad ea accederet, tandem divinâ ordinante Providentiâ integra atque illæsa asportata sunt: omnique funebri cultu, ut par erat, ornata & curata, consuetæ tradita sunt sepulture. Cum autem motus ac furor Præsidis adversus supradictos martyres adhuc in ore omnium verferetur, Adrianus & Eubulus ex regione Manganæ Cæsaream ad reliquos Confessores profecti, in ipso civitatis introitu perinde ac ceteri interrogati sunt, cujus rei gratiâ advenissent. Confessiq; id quod res erat, Firmiliano exhibentur. Qui rursus ita ut erat, nulla dilatione usus; post crebra unguularum verbera quibus latera eorum succaverat, eos ad bestias damnavit. Bido igitur interjecto, Adrianus quidem quinto die mensis Dystri, id est, ante diem tertium Nonas Martias, quo die Natalis Genii publici, ut Gentiles existimant, apud Cæsaream celebratur, leoni objectus: ac deinde gladio transfixus martyrium consummavit. Eubulus verò perendie, ipsis Nonis Martiis, quod est septimo die mensis Dystri, cum Iudex enixè ipsum rogasset, ut oblato Diis sacrificio libertatem, prout ipsi existimant, consequeretur; gloriosam mortem pro pietate toleratam huic caducæ vitæ anteponebat, post bestias non secus ac prior jugulatus, Cæsariensium martyrum certamina ultimus obsignavit. Operæpretium quoq;

CAPUT XIII.

De Silvano & Ioanne aliisque, unde quadraginta martyribus.

Ἐβδομον ἐστὶ τῶ καθ' ἡμῶν ἀγῶν. Ἐξήκοντος καὶ πέντε ἡμέρας καθ' ἡμᾶς ἡσυχίᾳ τὸ ἀσθεργὸν εἰληφόντων, εἰς ὄγδοον τε διαγρομένων ἐστὶ, ἀμφὶ τὰ ἐν Παλαιστίνῃ χαλκῆ μέταλλα ὅσα ὀλίγησ ὁμολογητῶν συγκεκορημένησ πληθύνουσι, πολλῆ τε τῆ παρρησίας χρωμένων, ὡς καὶ οἴκισ εἰς ἐκκλησίας δειμαδῶ. ὁ τῆσ ἐπαρχίας ἀρχὸν δεινὸς τις ὦν καὶ πονηρὸς, καὶ ὡς αὐτὸν τὰ κατὰ τῶν μαρτύρων δραστήνῃα συνίστησεν, ἐπιδημήσας αὐτόν τε καὶ τῶν ἐκείσθ διαγωγῆν πυρρῶσ ἐστὶ, βασιλεὶ κοινῶσ ὅσα δοκεῖν εἰς διαβολὴν κατὰ γράφῶν ἐστὶ ἐπιστῶσ ὁ τοῖσ μετὰ τῶσ ἐπιτελαγμένῶσ. ὡς ἀνὲν ἐκ βασιλικῶσ νεύμαλοσ διελθὼν τῆν τῶν ὁμολογητῶν πληθύνῃσ, τοῖσ μὲν Κύπρον, τοῖσ δὲ τὸν Λίβανον οἰκεῖν ἐνεμεν ἄλλασ τε ἄλλασ κατὰ Παλαιστίνην χώρασ κατὰ πείρασ, τῶσ πάντοσ διαφόροισ ποιεῖσ τισὶν ἔργοισ ἐπιτελεῖσ. εἶτα τῶσ αὐτῶσ τῶσ μάλιστα δοκεῖσ αὐτῶν κορυφαῖασ ἐπιλεξάμενοι, ἐπὶ τὸν ἐφεσῶτα τοῖσ αὐτόσ στρατεύμασι σφραγίσμενοι Πιλεὺσ ἦν καὶ Νιλῶσ Ἐπίσκοποι Αἰγυπτίων, καὶ πρῶσ ἐβύτερησ ἄλλῶσ. καὶ ἐπὶ τῶσ τοῖσ πᾶσι διατῆν σφραγίσασ ἀπαθῆν γνωεμάτασ. Πατερμυθῶσ ἦσ ὁ σφραγιστῶσ ἀρχὸσ, ἀνεσθῆσ τῆσ θεοσεβείασ αἰτήσασ καὶ μὴ τυχῶν, τῆ δια πυρρῶσ τελείωσ σφραγίσασ. ἄλλοι δὲ αὐτῶν πάλιν ἐτύχων ἐκείσθ ἐφ' ἑαυτοῖσ ἰδίαν χωρῶσ οἰκεῖν λαχόντεσ, ὅσασ τῶν ὁμολογητῶν ἦτοσ διατῆσ. ἢ διατῆσ πειρασ. ἢ ἄλλασ σωματῶν ἀδενείασ, τῆσ ἐν τοῖσ ἔργοισ ἀπολέωσ τοσ λειψῶσ. ὦν ἠγεῖτο ἐκ τῆσ Γαζαίων Ἐπίσκοποσ ὁ σφραγιστῶσ Σιλβανὸσ, εὐλαβῶσ τι χρῆμα καὶ γῆσισ ἰσὸσ δαίμα χριστιανισμῶσ φέρων. ὅσασ δὲ ὡσ εἰπεῖν ἀπὸ τῆσ πρώτῆσ ἡμέρασ τῶσ διαμῶσ καὶ διατῆσ πᾶσ τῶσ χρόνῶσ παντοῖοισ ἀγῶσ ὁμολογητῶν διαπέφασ, εἰσ ἐκείνοσ σφραγίσασ τελεῖσ, ὡσ ἀνὲν ὑσασ ἡμῶσ πᾶσ σφραγίσασ κατὰ Παλαιστίνην ἀγῶνοσ ἐπισφραγίσασ. τῶσ δὲ τῶν ἀπὸ Αἰγυπτῶσ συνῆσαν πλείησ. ἐν τοῖσ ἦν Ἰωάννησ, ὁσ τῆ σφραγίσασ ἀρετῆ τῶσ καθ' ἡμᾶσ ὑπερεβάλετο πᾶσασ. τῶν μὲν αὐτῶσ ὄψων καὶ πρῶτερον ὅσασ ἐσέστητο. ὁμῶσ

Septimus jam persecutionis annus ad exitum vergebat, & res nostræ sensim sine sensu calumniantium molestiâ liberatæ, ad octavum usq; annum processerant. Cùmque in metallis eris apud Palæstinam maxima Confessorum multitudo in unum congregata, incredibili libertate frueretur, adeo ut Ecclesias etiam construerent: Præses provinciæ, vir sævus atq; improbus ut ex iis quæ adversus martyres gefsit perspicere facile potest, illuc delatus; audita illorum vivendi ratione, rem statim ad Imperatorem retulit, quæcumq; ipsi visum fuerat calumniosè in eos scribens. Dehinc Præpositus metallorum eò adveniens, velut ex Imperiali præcepto Confessores varias in turmas distribuit; & alios quidem apud Cyprum, alios in Libano iussit incolere. Reliquos per varia Palæstinæ loca dispersos, diversorum operum molestiis vexari omnes mandavit. Quatuor deinde ex illis feligens qui ceteris antecellere videbantur, ad Ducem qui militaribus copiis illi præerat, eos mittit. Horum duo erant Ægyptiorum Episcopi, Peleus ac Nilus: tertius Presbyter quidam: quartus fuit Paternuthius, vir ob prolixam erga omnes benevolentiam cunctis notissimus. A quibus cùm Dux ille postulavisset, ut religionem suam abnegarent; repulsam passus, flammis eos absumi præcepit. Alii rursus ibidem versabantur, se junctam à ceteris regionem seorsum incolendam sortiti; quotquot scilicet ex Confessorib; ob senectutem aut membrorum debilitatem, aut propter varios corporis morbos ab opere faciundo immunes erant. Quorum princeps erat Silvanus, Gaza oriundus Episcopus, vir qui religionis Christianæ absolutissimum quoddam & venerabile exemplum exstitit. Hic cùm à primo, ut ita dicam, persecutionis die, & per totum deinceps illud tempus, variis confessionum certaminibus inclaruisset, ad id usq; temporis servatus fuerat, ut omne illud in Palæstina certamen postremus quasi signaculo clauderet. Erant unà cum illo Ægyptii complures: inter quos fuit Joannes quidam, qui præ cunctis nostræ atatis hominibus memoria valuit. Et hic quidem jam antea luminibus erat orbatus. Nihilo-

minus tamen in confessionum certaminibus in quibus maximè enituit, cum ipsi perinde ac ceteris alter pedum candente ferro debilitatus esset, oculi quoque licet lumine orbat, cauterio perulsi sunt; crudelitate scilicet & inhumanitate carnificum ad id usque feritatis ac diritatis progressa. Porro hunc virum ob mores quidem & Philosophicam vivendi rationem nihil attinet prædicare, præsertim cum hujus rei causâ non tantum admirationis sit consecutus, quantum ex memoriæ præstantia. Quippe qui totos divinæ Scripturæ libros non in tabulis lapideis, quemadmodum ait divinus Apostolus, nec in membranis animalium, aut chartis quæ vermibus & longinquitate temporis consumuntur, verum in carnis cordis tabulis, in anima scilicet candida & in purissimo mentis lumine perscriptos habuerit. Adeo ut quoties vellet, interdum legis Mosaicæ, interdum Prophetarum libros; nonnunquam sacræ Historiæ locos; alias Evangelicæ & Apostolorum Scripta memoriter velut ex literario quodam penu proferret. Fateor certe obstupuisse me, cum illum in frequentissimo Ecclesiæ cœtu medium stantem, & quosdam divinæ Scripturæ locos recitantem primitus vidi. Etenim quandiu quidem vocem duntaxat hominis audire mihi dabatur, quadam illum, ut in Ecclesiastico cœtu moris est, legere existimabam. Verum ubi proxime accedens id quod res erat deprehendi, ceteros quidem qui in circuitu astabant integra oculorum acie pollere, illum verò folis intelligentiæ oculis præditum instar Prophetæ cujusdam oracula edere, & reliquis corpore valentioribus multo præstare; facere omnino non potui, quin Deum summis laudibus efferrem ac prædicarem. Et evidens ac certissimum argumentum reapse mihi cernere videbar, quo constaret hominem verè esse, non eum qui in externa corporis specie apparet, sed illum potius qui in animo & intelligentia residet. Quippe corpore licet mutilato, nihilominus majorem facultatis suæ vim ac virtutem exerebat. Porro supradictos viros qui seorsum degentes orationibus & jejuniis & hujuscemodi exercitationibus more solito incubebant, Deus quidem beato ac salutari exitu donare jam parabat, adjutricem illis porrigens manum. Verum hostis ille & bonorum omnium inimicus, cum eos semper armatos afflicto

MAXIMINUS.

τῶν πρὸς Θεὸν εὐχῶν ὀπλιζομένους μηκέτι οἷός τε φέρειν, κτείνεν καὶ μεταίρειν διὰ τῆς ὡς ἀν' ἐνόμει ἐνοχλήσεως Θεοῦ ἢ αὐτῶν καὶ τὸ πρῶτον ἐγγυερῆν σιωπῶνται. ὡς ὁμῶς γε αὐτὸς τῆς αὐτῆς καὶ ἀποδείξει μὴ εἰργάζεσθαι πονηρίας. οἱ κενὸί τε τῶν πολυτρόπων ἀγῶνων ἢ δὴ ποτὲ διπολαβοῦν τὰ βραβεῖα. ταῦτη δ' οὖν ἐνός δέοντος τὸν δόξαστον τεσσαράκοντα, νεύματι ἔπαυλα ἔσται Μαξιμίνος ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὰς κεφαλὰς διπλομένοναι. ταῦτα μὲν οὖν τὰ καὶ Παλαιστίνῃ ἐν ὅλοις ἔτεσιν ὀκτώ συμπεραθέντα μαρτυρία. καὶ τοῖσδε ὁ καθ' ἡμᾶς διωγμός. δευξάμενος μὲν διὰ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν καθαιρέσεως, εἰς μέγα ἢ ἀποκόψας ἐν ταῖς καὶ χροῖνας τῶν δεχόμενων ἐπαναστάσεων ἐν αἷς πολυτρόποις καὶ πολυδείοις ἰσθμῶν ἢ εὐσεβείας ἢ θληκότητων ἀγῶνας ἀπερθεῖν πᾶσι τῶν μαρτύρων κατὰ πᾶσαν ἐπέλαχον σιωπῆσαν, ἐν τοῖς διπλολίβυς καὶ διόλης Αἰγύπτου, Συρίας τε καὶ τῶν ἀπ' ἀνατολῆς καὶ κύκλῳ μέχρι τῶν καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν κλίμα ἀφ' ἀπέναντι. τὰ γὰρ τοῖς ἐπέκτα τῶν δεσποτικῶν, Ἰταλία πᾶσα καὶ Σικελία, Γαλλία τε καὶ ὅσα κατὰ δύστροπον ἢ ἴλιον Ἰπὶ Σπανίαν Μαυριανίαν τε καὶ Αἴθιοπικήν. ἔδ' ὅλοις ἔτεσι δυσι τοῖς πρώτοις ἔδιωγε τὸν πόλεμον ἑσπεριαντα, ταχίστης ἠξιώθησαν Ἐπισκοπῆς τε Θεῶν καὶ εἰρήνης. τῆς ἐξουσίας ἀπορίας, φειδῶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀπλοτήτος καὶ πίστεως ποιημένης. ὃ γὰρ μὴ ἢ ἰσόρηται ἐν τοῖς ἀνεκαθεν τῆς Ρωμαίων δεχόμενος, τὸ πρῶτον καθ' ἡμᾶς πᾶσαν γέγονεν ἐλπίδα. διαίρεται μὲν γὰρ Ἰπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς διωγμῶν διὰ τῆς βασιλείας εἰρήνης δ' ἀπολαύσειν οἱ ἐν ταῖσδε μέστω ἀποδεσποτικῶν καὶ κενῶν ἀδελφοῖ. τῶν ἀνα τὴν ἄλλω οἰκισμένω μυρία Ἰπὶ μυρία ἀγῶνας ἑσπεριαντων. ἀλλὰ γὰρ ὅτε καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐπισκοπὴν ἐμνήθη καὶ ἰλεω ἢ θεῖα χάρις ἐνεδείκνυτο, τότε δὴ τα καὶ καθ' ἡμᾶς ἀρχοντες αὐτοὶ δὴ ἐκείνοι δι' ἂν πάλαι τὰ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνηργεῖτο πολέμων, πᾶσα δ' ὁμοῦ γνῶμη μεθ' ἡμῶν προγράμμασιν ἐν ἡμέρῃς διατάσασθαι τὴν κατ' ἡμῶν πυρκαϊᾶν ἀποσεννωῦτες ἀναγραφίεα δὴ καὶ ἢ παλινωδία.

Εὐσεβὴς τὸ Παμφίλο πρὸ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ μαρτυρησάντων τέλει.

Ad Deum precibus & ad pugnam paratos ferre non posset, interficere utpote sibi molestos atq; è medio tollere satagebat. Quod quidem Deus efficere illi permisit: partim ne ille à spontanea sua improbitate absterretur, partim ut isti tot ac tantorum certaminum præmia tandem referrent. Sic igitur undequadragesima homines, jussu sceleratissimi Maximini uno eodemque die capite truncati sunt. Atque hæc sunt martyria quæ octo annorum spatio in Palæstina perpetrata fuerunt. Hujusmodi nostri temporis persecutio fuit: quæ cum ab Ecclesiarum everfione sumpsisset initium, postmodum subsecutis vario tempore Rectorum infestationibus, longè ulterius progressa est. In quibus varia omnium generis certamina eorum qui pro pietate fortiter pugnaverunt, innumera in singulis provinciis martyres præstiterunt: in Libya scilicet & per universam Ægyptum ac Syriam omnesque provinciæ quæ ab Oriente usq; ad tractum Illyrici quaquaversum protenduntur. Nam quæ ulterius sitæ sunt regiones, Italia videlicet tota & Sicilia; Gallia quoq; & quæcunq; ad Occasum Solis porrigitur, Hispania, Mauritania & Africa: cum vix duobus primis persecutionis annis integris furorem belli expertæ essent, divini Numinis præsentissimum auxilium & pacem brevi sunt consecutæ: dei scilicet providentia simplicitati illorum hominum ac fidei prospiciente. Porro quod nunquam antea Imperio Rom. accidisse memoratur, id tunc primum præter omnium opinionem evenit. In hac enim persecutione, quæ nostris temporibus grassata est, Imperium orbis Rom. in duas divisum est partes. harum alteram quam paulò ante designavimus, quicunq; incolebant fratres, pace fruebantur. Quotquot verò in altera orbis Rom. parte degebant, innumera subinde certamina subierunt. Verùm simulatq; divina clementia nos propitio ac benigno vultu aspicere dignata est, statim Principes illi ipsi qui jam pridem bellum adversus nos excitaverant; præter omnium spem mutatâ sententiâ palinodiam, ut dicitur, cecinerunt: clementibus edictis & benignis erga nos constitutionibus persecutionis adversus nostros conflatæ restingentes incendium. Ipsam verò palinodiam à nobis reticere non convenit.

Explicit liber Eusebii Pamphili de Martyribus Palæstinae.

